

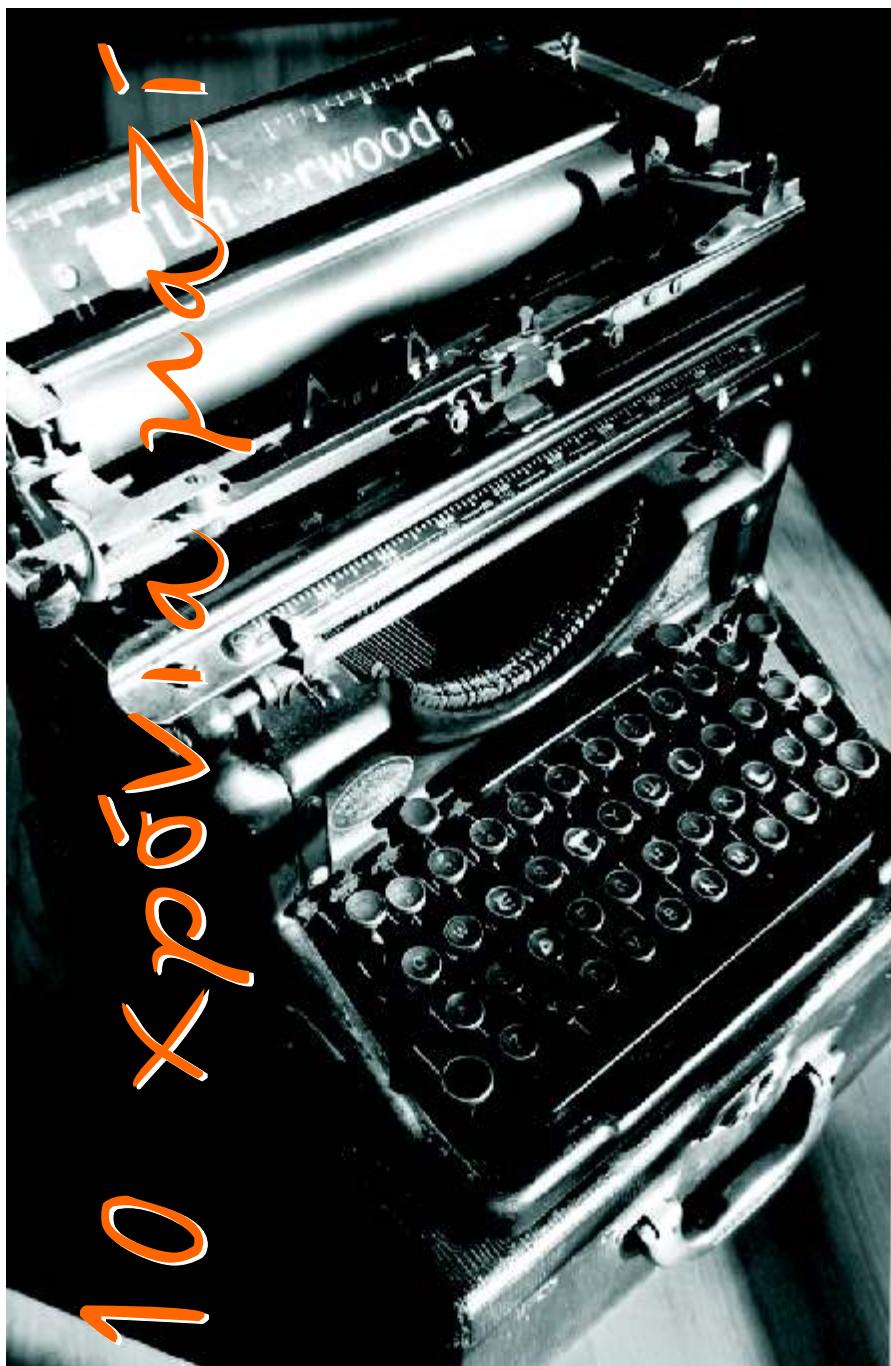
έτος 10ο
αρ. τεύχους 42
τρίμηνη έκδοση
διανέμεται δωρεάν
ISSN 1109-2653

ΚΩΔΙΚΟΣ : 6325

— 28ης Οκτωβρίου 3, 196 00 - Μάνδρα Αττικής —
www.dimofon.gr

ΔΗΜΟΦΩΝ

Η υποδοχή του νέου χρόνου
από την Μαρία Κριεκούκη
σελ. 3

Κοινωνία & άλλα - Σ.Γ.Λ.
σελ. 4-6

Αφιέρωμα 10 χρόνια Δημοφών
& επιστολές
σελ. 7-8

Ιστορική έρευνα
από τον Στέλιο Μουζάκη
σελ. 9-11

Παιδική Λογοτεχνία
από την Ελένη Α. Ηλιά
σελ. 12-13

Υγεία από τις: Σωτηροπούλου Μυρτώ
& Κονταξή Δέσποινα
σελ. 14-15

Εκδήλωση Μηνής Κοροπούλη
από την Ευαγγελία
Πανολιάσκου - Καμαρίσα
σελ. 16-18

Οι συνταγές του ηλιθίου
σελ. 19

Βιβλίο & Ποιηση από τους
Ευαγγελία Βουτσινά &
Χαρατσή Θεωνά
σελ. 20

Ποιηση από τους
Φρειδερίκη Αργυρίου &
Ζανέτα Καλύβα - Παπαϊωάννου
Εκδήλωση "Δαείρας"
σελ. 21

Τύπος & Ιστορία από τους:
Χρήστο Ι. Στάμου & Ι. Καλομενίδη
σελ. 22-23

Η ιστορική πορεία του Ισραήλ
από τον Κώστα Λυκίδη
σελ. 24

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Σύλλογος Ποιοτικής & Πολιτιστικής
Αναβάθμισης Δυτικής Αττικής
“Ο ΔΗΜΟΦΩΝ”

ΕΚΔΟΤΗΣ

Παναγιώτης Δημητρούλης
(Κιν.: 6977.781.753)

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΓΡΑΦΗΣ ΜΕΛΩΝ/ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Κοροπούλης Βασίλης
Κοροβέση Ελένη

Παπαϊωάννου Παναγιώτης

Υπεύθυνοι Ιστοσελίδας

Λαϊνάς Παναγιώτης -
Μποχάρτζας Γεώργιος

Υπεύθυνη Δημοσιών Σχέσεων

Κωνσταντίνα Πέππα

Τηλ./Fax: 210.55.58.291

Προεκπύπωση - Σελιδοποίηση

Μήτσου - Τσιάμη Κατερίνα
Τεχνολόγος Γραφικών Τεχνών

Ταχυδρομική Διεύθυνση

28ης Οκτωβρίου 3, 196 00

Μάνδρα Αττικής

Τηλ./Fax: 210.55.56.507

www.dimofon.gr

e-mail: info@dimofon.gr

ALPHA BANK Αριθ. Λογ/σμού

168-00-2310062292

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Αριθ. Λογ/σμού

5170039501733

Επισια Συνδρομή Μελών

Ιδιώτες: 10 Ευρώ

Οργανισμοί / Εταιρείες: 25 Ευρώ

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις εκείνων που τα υπογράφουν. Επιτρέπεται η τμηματική ή ολική αναδημοσίευση άρθρων, υπό την προϋπόθεση ότι θα αναγράφεται η πηγή τους. Η ύλη για το τεύχος “έκλεισε” στις 16/03/2009

Παρακαλούμε να στέλνετε το αντίγραφο της κατάθεσης στο fax του Συλλόγου ή ταχυδρομικώς για ενημέρωση. Ο “ΔΗΜΟΦΩΝ” ανταλάσσεται με όλα τα έντυπα πολιτιστικού περιεχομένου.

ΣΚΕΨΕΙΣ...

Άνοιξη 2009 και ήδη βαδίζουμε τον **δέκατο χρόνο έκδοσης του περιοδικού μας, που υπάρχει και εξελίσσεται χάρη στην αγάπη με την οποία το έχουν αγκαλιάσει οι συνεργάτες μας** στην αναγκαιότητα του στην τοπική κοινωνία μας. Μία κοινωνία που, γνωρίζοντάς την όλο και πιο πολύ, διαπιστώνουμε την αγάπη της για το ωραίο, τη φροντίδα της για το καλό και την ευαισθησία της προς την παιδεία και τον πολιτισμό αυτού του τόπου.

Η δική σας αγάπη, λοιπόν, και η ανταπόκριση της τοπικής κοινωνίας, μας κάνει, όλους εμάς, τα μέλη του Συλλόγου και τους συνεργάτες του περιοδικού, να προσπαθούμε για το καλύτερο. Ήδη έχουμε δύο πολύ ευχάριστες ειδήσεις: Την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές, κατ’ αρχάς, βρίσκεται ήδη στο τυπογραφείο άλλο ένα βιβλίο που εκδίδει ο Σύλλογος μας. Πρόκειται για βιβλίο του σπουδαίου ερευνητού Στέλιου Μουζάκη, που αφορά στη γνωστή σε όλους μας βυζαντινή μονή της Αγίας Τριάδας. Πέραν αυτού, όμως, με μεγάλη χαρά σας ανακοινώνουμε ότι πρόσφατα ανανεώθηκε ριζικά η ιστοσελίδα του Συλλόγου μας, έτσι που, πλέον, στη διεύθυνση www.dimofon.gr, την οποία σας προσ-καλούμε να επισκεφθείτε, μπορεί κάποιος να βρει αναλυτικά ότι αφορά στο Σύλλογο, ακόμα και αρχείο των παλαιών τευχών του περιοδικού!

Σε λίγες μέρες έρχεται το Πάσχα, η Ανάσταση, μια ευκαιρία για αναπόληση και -γιατί όχι- μελαγχολία. Πένθος, Σταύρωση, Πάθη, Πόνος... Τα ίδια συναισθήματα κάθε χρόνο τέτοιες ημέρες και ενίστε κάθε μέρα! Δυστυχώς μας έρχεται στο μωαλό μια λέξη που δεν φεύγει από το νου μας και μας τρομάζει: “Τετέλεσται”... Μόνον όμως για τη ζωή και το θάνατο πρέπει να το λέει κανείς. Τόσοι άλλοι “μικροί θάνατοι”, χωρισμοί, αποχωρισμοί, τόσες (κάθε είδους) σχέσεις που σταματούν... όλα αυτά δε δικαιολογούν το συγκλονιστικό “τετέλεσται”...

Ο νους μου γυρίζει πάλι πίσω, στα σχολικά χρόνια, που περιμέναμε “πώς και πώς” το Σάββατο του Λαζάρου. Και σκέπτομαι με συμπάθεια το Λάζαρο: Για φανταστείτε να έρθει δύο φορές στον κόσμο! Η παράδοση λέει πώς όταν ξαναγύρισε στους ζωντανούς, δεν ξαναμήλσε πια, ούτε γέλασε. Θα τον τρόμαξε, ίσως, η επιστροφή του στον κόσμο της αδικίας, της συκοφαντίας και της αναξιοκρατίας.... Ποιος ξέρει;...

Ας τα αφήσουμε, όμως, αυτά...

...Ας έχουμε Καλή Ανάσταση και ας θυμηθούμε τους στίχους του ποιήματος “Ημέρα Λαμπρής” του Εθνικού μας ποιητή:

“Φιληθείτε γλυκά, χείλη με χείλη,
πέστε “Χριστός Ανέστη” εχθροί και φίλοι...”

Τα παραπάνω λόγια ας είναι το μήνυμα μας για τις Άγιες Ημέρες,

Παπαϊωάννου Παναγιώτης ●

Η υποδοχή του νέου χρόνου

Για τρίτη χρονιά στην πόλη μας εορτάστηκε η υποδοχή του νέου χρόνου με διαφορετικό τρόπο. Το πρώιμο της ήτης Ιανουαρίου μετά την καθιερωμένη δοξολογία που έγινε στην εκκλησία πραγματοποιήθηκε ομιλία στο Δημαρχείο από τη καθηγήτριας της Φιλολογίας και Μαρία Κριεκούκη που είχε ως εξής:

Σεβαστό Πρεσβυτέρειο,
κα Δήμαρχε,
Κυρίες & Κύριοι

**"πάει ο παλιός ο χρόνος
ας γιορτάσουμε παιδιά"**

Ένας χρόνος έφυγε, ένας νέος χρόνος ήρθε....

Ο Αριστοτέλης έλεγε: ο χρόνος αριθμός εστί κινήσεως κατά το πρότερον και μετέρον, και ο ίερος Αιγυούστιον που ασχολήθηκε το διεσπίλυπτο αυτό θέμα της φιλοσοφίας και διατύπωσε την εξής άποψη: Ιως ορθότερον θα ήτο να είπαμεν ότι υπάρχουν τρεις ρόνοι: το παρόν των παρελθόντων, το παρόν των παρόντων και το παρόν των μελλόντων. Διότι και τα τρία αυτά ευρίσκονται εις το πνεύμα και δεν βλέπω που αλλού θα ήτο δυνατόν να υπάρχουν. Το παρόν των παρελθόντων ευρίσκεται εις την μνήμην, το παρόν των παρόντων είναι η ενόρασις, το δε παρόν των μελλόντων, το πρόβλεψις. Με μεγάλη λαμπρότητα και ποικίλες εκδηλώσεις γιορτάζεται η Πρωτοχρονία σε όλον τον κόσμο. Η ήτη Ιανουαρίου σαν αρχή του έτους επικράτησε να γιορτάζεται στη Ρώμη από το 8^ο π.Χ., την εποχή του Καίσαρα, με στοιχεία από την Ρωμαϊκή γιορτή Σατουρνάλια. Από τότε την ήτη Ιανουαρίου δέχτηκαν σαν Πρωτοχρονία όχι μόνον οι λατινογενείς λαοί, αλλά και οι ρωμαιοκρατούμενοι λαοί.

Τα σημαντικότερα έθιμα της Πρωτοχρονίας στην πατρίδα μας είναι τα ακόλουθα: Η διανομή στα παιδιά δώρων τα οποία οι νοικοκύρες σε παλαιότερες εποχές παρασκεύαζαν στα σπίτια, δηλ. γλυκίσματα, κουλούρες κα. Σύντροφιές μικρών παιδιών από την παραμονή ψάλλουν τα καλάντα στα σπίτια και στα μαγαζιά και μαζεύουν φιλοδωρήματα. Τα μεσάνυχτα της παραμονής λίγα δευτερόλεπτα πριν από τις 12 σβήνουν τα φώτα και οι οικογένειες γύρων από το πρωτοχρονιάτικο τραπέζι ψάλλουν ύμνους, ανταλλάζουν ευχές και φιλιά και κούβουν την πατροπαράστη Βασιλόπιττα. Το έθιμο της κοπής της πίτας ανάγεται στα αρχαία ελληνικά έθιμα. Στα Κρόνια (εορτή του Θεού ΚΧρόνου, που λατρεύονταν και τα Σατουρνάλια της Ρώμης, έφτιαχναν γλυκά μέσα στα οποία έβαζαν νομίσματα και σε όποιον τύχανε το κομμάτι ήταν ο τυχερός για όλο τον χρόνο.

Η Ορθόδοξη παράδοση συνέδεσε το έθιμο με τη Βασιλόπιττα και η Ιστορία της έχει ως εξής: Ο Μέγας Βασιλεὺς για να προστατεύει την περιφερεία του, την Καισάρεια της Καππαδοκίας, από επιδρομή αλλοφύλων έκανε έρανο και μάζεψε χρυσά νομίσματα και άλλα τιμαλφή, για να τα δώσει στους εχθρούς, ώστε να τους δελεάσει, για να μην λεηλατήσουν την περιοχή του. Ο εχθρός όμως τελικά δεν κατόρθωσε να εισιβάλλει στην Καισάρεια και τα τιμαλφή έμειναν και τότε ο Μέγας Βασιλεὺς είπε να φτιάξουν μικρές πίττες - ψωμάκια μέσα στις οποίες έβαλαν και ένα χρυσό νόμισμα, οι πίττες μοιράστηκαν σε όλους και οι καθένας κράταγε ότι του τύχαινε. Η πρωτοχρονία λοιπόν όπως αυτή διαμορφώθηκε με την επιδροση της Εκκλησίας και τη σύνδεσή της με τη γιορτή του Μ. Βασιλείου συνεχίζεται και θα συνεχίζεται. Ο Χριστιανός από την αρχή έχει να παρουσιάσει μεγάλες πνευματικές προσωπικότητες. Οι μεγαλύτερες όμως ενεφάνησαν το 4^ο αιώνα μ.Χ. Είναι εξέχουσες μορφές κορυφαίοι διανοούμενοι και ιεράρχες της Χριστιανικής Εκκλησίας που συνέβαλαν κατά ένα μοναδικό τρόπο στη θεμελίωση του ελληνοχριστιανικού πολιτισμού. Αγωνίστηκαν για την επικράτηση του Ελληνικού Χριστιανισμού και του Χριστιανικού Ελληνισμού. Γιατί οι μορφές αυτές άσχετα από την ελληνική τους καταγωγή, καταγωγή από την "Καππαδοκία" ήταν φορείς του ελληνικού πνεύματος. Ο ελληνισμός έδωσε στον Χριστιανισμό ένα μεγάλο όπλο για τη διάδοσή του: τη γλώσσα, την ελληνική κοινή. Από τις μορφές του 4^{ου} αιώνος θα αναφερόμενος στον Μέγα Βασιλεὺο, τον οποίο η εκκλησία μας γιορτάζει τη μνήμη του **"τα των ανθράπων ήθη κατεκόσμησας"**. Με τη φράση αυτή το απολυτικό ορθότατα τονίζει την κοινωνική προσφορά του Αγίου Βασιλείου, που με την θεία διδασκαλία του στόλισε με αρετές τα ήθη και την κάθε στιγμή της ανθρώπινης ζωής.

Ο Μέγας αυτός πατέρας και διδάσκαλος της ορθόδοξης εκκλησίας γεννήθηκε στη Νεοκαισάρεια του Πόντου στο χωριό Άνηρσα και μεγάλωσε στη Καισάρεια της Καππαδοκίας. Είχε οχτώ αδέλφια, τρία αγόρια και πέντε κορίτσια. Από τα 4 αγόρια τα 3 έγιναν επί-

της Μαρίας Κριεκούκη

σκοποί (ο Βασίλειο Καισάρειας, ο Γρηγόριος Νύσσης και ο Πέτρος Σεβάστειας) και το ένα μοναχός (ο Ναυκράτιος). Από τις 5 αδελφές του η πρώτη και συγχρόνως το πιο μεγάλο παιδί της οικογένειας η μακρίνα έγινε μοναχή και θεωρείται και η πρώτη αδελφή νοοτοκόμος. Οι γονείς του Βασίλειος και Εμμέλεια, ήταν ευγενικής καταγωγής και αν και πολύ πλούσιοι είχαν συγχρόνως ακμαιότατο χριστιανικό φρόνημα. Αυτοί έθεσαν και τις πρώτες -καθοριστικής σημασίας- πνευματικές βάσεις του Αγίου Βασιλείου. Με εφόδιο αυτή τη χριστιανική ανατροφή, ο Βασίλειος αρχίζει να κατακτά σχεδόν όλες τις επιστήμες της εποχής του και το σπουδαίοτερο κατακτά τη θεία θεωρία του Ευαγγελίου, που την κάνει αμέσως πράξη με την αυτοτήτη ασκητική ζωή του. Μετά τις πρώτες του σπουδές στη Καισάρεια και κατόπιν στο Βιζάντιο επισκέφθηκε νεαρός, ακόμα την Αθήνα όπου επί τέσσερα χρόνια συμπλήρωσε τις σπουδές του σπουδάζοντας φιλοσοφία, ρητορική, γραμματική, αστρονομία και ιατρική. Από την Αθήνα επέστρεψε στη Καισάρεια και επιδόθηκε στη δικηγορία και στη διδασκαλία της ρητορικής τέχνης. Αποφάσισε όμως, να ακολουθήσει τη μοναχική ζωή και για αυτό πήγε στο κέντρο του ασκητισμού, για να διδάχθει τα της μοναχικής πολιτείας στην Αίγυπτο, Παλαιστίνη, Συρία και Μεσοποταμία. Όταν επέστρεψε, αποσύρθηκε σε μία μονή του Πόντου, αφού έγινε μοναχός, και ασκήθηκε εκεί με κάθε αυστηρότητα για πέντε χρόνια (357-362 μ.Χ.), ήδη τέλεια κατατημένος στην Ορθόδοξη πίστη, χειροτονήθηκε διάκονος και πρεσβύτερος από το Επισκοπό Καισαρείας Ευσέβιο. Ο υποδειγματικός τρόπος της πνευματικής εργασίας του δεν αργεί να τον ανεβάσει στον θρόνο της αρχιεροσύνης, διαδεχόμενος τον Ευσέβιο στην επισκοπή της Καισαρείας (370 μ.Χ.). Με σταθερότητα και γενναίο φρόνημα, ως αρχιερέας αγωνίστηκε ποικιλοτρόπως για την ορθόδοξη πίστη. Με τους θεολογικούς του λόγους κατακεράνωσε τα φρονήματα των κακοδόξων. Στους αγώνες του κατά του Αρειανισμού αναδείχτηκε αδαμαντίνος, ούτε οι βασιλικές κολακείς του Οναέλεντα (364-378 μ.Χ.) που πήγε αυτοπροσώπως στη Καισάρεια για να τον προσληφτεί στον Αρειανισμό, ούτε οι απειλές του Μοδέστου μπόρεσαν να κάψουν το φρόνημα του Αγίου. Υπεράσπισε με θάρρος την Ορθόδοξη, καταπλήσσοντας τον βασιλιά και τους Αρειανούς. Ακόμα, αγωνίστηκε κατά της θητικής σήψεως και επέφερε σοφές μεταρρυθμίσεις στο μοναχισμό. Η ποιμαντική δράση του υπήρξε απαραίμιλη, έκτισε και συντήρησε με χρήματα της προσωπικής του περιουσίας την περίφημη "Βασιλειάδα", συγκρότημα με εναγή ιδρύματα όπου βρήκαν τροφή να περιθάλψουν χιλιάδες πάσχοντες κάθε ηλικίας, γένους, και φύλης. Ήταν μια νέα πόλη, έξω από την Καισάρεια και περιελάμβανε πτωχοτροφείο, ορφανοτροφείο, γηροκομείο, πανδοχείο και νοσοκομείο.

Από το τεράστιο συγγραφικό του έργο θα σταθούμε στο "Προς τους νέους άντως και αν εξ Ελληνικών ωφελούντο λόγων". Το περιεχόμενο του είναι αφιερωμένο στην έρευνα κατά πόσο η κλασική παιδεία μπορεί να συντηράχει με τη χριστιανική διδασκαλία. Το έργο γράφτηκε όταν ο Μέγας Βασιλεὺος ήταν σε ώρην ηλικία και αισθανόταν το χρέος να καθοδηγεί τους νέους. Ο λόγος αυτός με το ύφος και την ιδιαιτερότητα χάρη είναι δοκίμιο και κατεξοχήν παιδαγωγικό, διότι ο Μ. Βασίλειος ήταν γεννημένος διδάσκαλος και εμπνεύμενος παιδαγωγός. Ο ίδιος αναφέρει "πολλοί λόγοι με παρακινούν, αγαπτοί μου νέοι, να ας δώσω μερικές συμβουλές, που τις θεωρώ πολύτιμες και που είμαι βέβαιος ότι, αν τις ακολουθήσετε, πολύ θα ωφεληθείτε. Πατέ, και η ηλικία μου, και οι πολλές δοκιμασίες μου και του βίου οι μεταβολές που συμπλήρωσαν οι γνώσεις του ανθρώπου, μ' έκαναν να αποκτήσω αρκετή πείρα των ανθρωπίνων πραγμάτων, ώστε να μπορώ να υποδείξω τον δρόμο του πιο δίγυρο σ' εσάς που αρχίζετε τώρα τη ζωή σας". Το έργο του πρέπει να αποτελεί παράδειγμα ανθρωπιάς και αγάπης για όλους. Τελειώνοντας με τους στίχους του ποιητή: "Του μελλοντος οι μιέρες στέκονται μπροστά μας σαν μια σειρά κεράκια αναμμένα, χρυσά, ζεστά και ζωηρά κεράκια".

Ας ευχηθούμε αυτά τα κεράκια να είναι τα κεράκια της αγάπης, της δικαιοσύνης, της φιλαληθίας, της ανθρωπιάς που θα μας φωτίζουν σε κάθε βήμα και σκέψη της κάθε ημέρας.

Τα παράδοξα της εποχής μας

 $\sum$

ήμερα...

...έχουμε πλατύτερους δρόμους, αλλά στενότερες αντιλήψεις.

...έχουμε περισσότερες ανέσεις, αλλά λιγότερο χρόνο.

...έχουμε περισσότερη γνώση, αλλά λιγότερη κρίση.

...έχουμε περισσότερα πτυχία, αλλά λιγότερο "κοινό vou".

...έχουμε περισσότερους ειδήμονες, αλλά περισσότερα προβλήματα.

...έχουμε περισσότερα φάρμακα και λιγότερη υγεία.

...ξερδεύουμε απερίσκεπτα, γελάμε λίγο, οδηγούμε γρήγορα, εξαγριωνόμαστε εύκολα, ξενυχτάμε συχνά, διαβάζουμε λίγο, βλέπουμε πολύ τηλεόραση και δεν σεβόμαστε τους άλλους.

...πολλαπλασιάζαμε τα υπάρχοντά μας, αλλά μειώσαμε τις αξίες μας.

...μιλούμε πολύ, αγαπούμε σπάνια, μισούμε και ψευδόμαστε συχνά.

...μάθαμε να εξασφαλίζουμε τα προς το ζην, αλλά δεν μάθαμε να ζούμε.

...προσθέσαμε χρόνια στη ζωή μας, αλλά όχι ζωή στα χρόνια μας.

...έχουμε ψηλότερα σπίτια, αλλά "κοντύτερη" ψυχική διάθεση.

...έχουμε μεγαλύτερα σπίτια και μικρότερες οικογένειες.

...έχουμε φαρδύτερους αυτοκινητόδρομους, αλλά στενότερους ορίζοντες και αντίληψη.

...ξερδεύουμε περισσότερα, αλλά έχουμε λιγότερα.

...αγοράζουμε περισσότερα, αλλά τα απολαμβάνουμε λιγότερο.

...πήγαμε στο φεγγάρι και γυρίσαμε, αλλά δυσκολεύμαστε να διασχίσουμε το δρόμο για να συναντήσουμε τον γείτονά μας.

...κατακτήσαμε το διάστημα, αλλά χάνουμε τον δικό μας πλανήτη και τον εσωτερικό μας κόσμο.

...διασπάσαμε το άτομο, αλλά όχι και τις προκαταλήψεις μας.

...γράφουμε περισσότερο, αλλά διαβάζουμε λιγότερο.

...σχεδιάζουμε περισσότερα, αλλά πραγματοποιούμε λιγότερα.

...μάθαμε να βιαζόμαστε, αλλά όχι να περιμένουμε.

...έχουμε υψηλότερα εισοδήματα, αλλά χαμηλότερες ηθικές αξίες.

...έχουμε περισσότερους τρόπους και μέσα επικοινωνίας, αλλά λιγότερη επικοινωνία.

...έχουμε (μεγαλύτερη) ποσότητα, αλλά όχι (ή, έστω, λιγότερη) ποιότητα.

...ζούμε στην εποχή των υψηλών κερδών και των ρηχών ηθικών ανθρωπίνων σχέσεων.

...υπάρχουμε πιο όμορφα σπίτια, αλλά και πιο πολλά διαλυμένα σπίτια.

...υπάρχουμε περισσότερα τρόφιμα, αλλά χειρότερη διατροφή.

...η βιτρίνα της ζωής μας φαίνεται πλούσια και γεμάτη, η αισθητή της, όμως, είναι έρημη και άδεια.

Ακριβώς γι' αυτούς τους λόγους προτείνω από εδώ και πέρα να μην αφήνουμε τίποτα για "ειδικές περιπτώσεις", διότι κάθε μέρα που ζούμε είναι μια "ειδική περίπτωση". Ψάξτε για γνώση, διαβάστε περισσότερο, καθίστε και θαυμάστε τη θέα χωρίς να δίνετε σημασία στις άλλες ανάγκες σας. Ξεδέψτε περισσότερο χρόνο με την οικογένειά σας και με τους φίλους σας. Η ζωή πρέπει να είναι άθροισμα στιγμών ευχαρίστησης και απόλαυσης και όχι μόνο επιβίωσης. Πίεστε στο καλύτερο κρυστάλλινο ποτήρι που έχεις. Μην κρύβετε την καλύτερη κολώνια, αλλά χρησιμοποιήστε την κάθε μέρα. Εξαφάνισε από το λεξιλόγιό σου εκφράσεις όπως "κάποιες από αυτές τις ημέρες" ή "κάποια μέρα" και "όχι τώρα, κάποια άλλη φορά". Γράψε σήμερα, τώρα, εκείνο το γράμμα που σκεφτόσουν να γράφεις "μια απ' αυτές τις μέρες". Πες στα μέλη της οικογένειάς σου και στους φίλους σου πόσο πολύ τους αγαπάς. Μην καθυστερείς τίποτα που προσθέτει γέλιο και χαρά στη ζωή σου. Κάθε μέρα, κάθε ώρα και κάθε λεπτό είναι ξεχωριστό. Διότι δεν ξέρεις εάν θα είναι και το τελευταίο... ●

Αγγλικό αντίστοιχο κείμενο, εδώ:
<http://eaglestefanos.blogspot.com>

Τη "σιγουριά" των "λιμανιών", να τη φοβάσαι...

Όλοι μας κάποιες στιγμές, συχνές, αρκετές, πολλές ή, έστω, μερικές... ποθούμε κι ευχόμαστε "ήρεμα νερά", "λιμάνια απάγκια" κλπ.

Αξέχει, άραγε, να ευχόμαστε στους εαυτούς μας κάτι τέτοιο ή κάποια άλλη ανάλογη ευχή!.. Αξέχει, άραγε, στον εαυτό μας, μια τέτοια κατάληξη! Μπορεί να θεωρηθεί επιτυχία ή είναι, μήπως, μια "κατάντια"!..

Για σκεφθείτε το!.. Κι ας δώσει ο καθένας την απάντηση που του ταιριάζει!..

Νιώθω πως τα χρειάζομαι, βέβαια, το δίχως άλλο, τα λιμάνια και το απάγκιο που μου προσφέρουν, κάποιες στιγμές που το 'χω ανάγκη, απ' τους ανέμους, την πρόσκαιρη προστασία απ' τις τρικυμίες, την ψυχική και σωματική ξεκούραση!..

Μα απ' την άλλη είμαι σύγουρος πως δεν μου ταιριάζει ως μόνιμος τρόπος ζωής... Μια βάρκα, ένα καράβι, ένα σκάφος η ύπαρξη μου, η ζωή μου! Τι νόημα θα είχε, για μένα, μια τέτοια ζωή μέσα σ' ένα λιμάνι!.. Δεν φτιάχτηκα γι' αυτό!.. Να σκίζω τα κύματα φτιάχτηκα, να πηγαίνω κόντρα στους ανέμους, ν' αντιμετωπίζω τις φουρτούνες... Και να φθάνω, έτσι, σε άλλους τόπους, μακρινούς... να ρίχνω άγκυρα εκεί, για λίγο... κι ύστερα... "πάμε γι' άλλα"!..

Το ξέρω, το νιώθω, το αντιλαμβάνομαι... πως είναι η "εύκολη λύση"!.. Οι θελκτικές σιειρηνικές φωνές για "ήσσονα προσπάθεια", για "άραγμα"!.. ...Κι ιδίως εμείς οι Έλληνες... για πές μου!.. Πώς αφεθήκαμε και καταλήξαμε έτσι, στο πέρασμα των αιώνων!.. Οι αρχαίοι πρόγονοί μας ήταν θαλασσοπόροι κι εξερευνητές... εμείς, οι σύγχρονοι Έλληνες, πώς επιλέξαμε ως ιδανικό μας "μια θεσσύλα στο δημόσιο" και, γενικότερα, τη "βολή" μας "μόλις πιάσουμε την καλή"!.. Να "βρούμε τον μήνα που τρέφει τους έντεκα"! το όνειρό μας!

Κι όχι μονάχα στα υλικά. Μα σε κάθε τομέα! Να βρούμε μια γνώμη, μια άποψη, μια φιλοσοφία ζωής, μια κοσμοθεωρία, ένα σύστημα αξιών και ηθικής εύκολα και βολικά, και να "αράξουμε", αναπαυμένοι, σε αυτά... Στις βεβαιότητές μας, στις αλήθειες μας, στη σιγουριά... "του λιμανιού"!..

...Χωρίς να συνειδητοποιούμε ότι τα καράβια που παραμένουν για πολύ μες στα λιμάνια, αργά ή γρήγορα ξαναγυρίζουν στα μουράγια... πάνε προς διάλυση... για παλιοσιδερά!..

● Σ.Γ.Λ., SeaGull
<http://seagullstefanos.blogspot.com>

Πόνος, Μόχθος, Κόπος... Δάκρυ και Ιδρώτας

O φείλω, νομίζω, πριν από ο, τιδήποτε άλλο, μια "αναγκαία διευκρίνιση", προεξαγγελτική, ιδίως για τους κακοπροάρτους και τους είρωνες: Μαζοχιστής δεν είμαι! Ούτε και σαδιστής!..
...Πιστεύω, όμως, ότι στη ζωή μας και στον κόσμο μας, ο πόνος, ο μόχθος, ο κόπος, οι δυσκολίες, ο αγώνας και η δράση, το δάκρυ και ο ιδρώτας, είναι στοιχεία απαραίτητα. Για την πρόοδο και το καλύτερο, για τη γέννηση και την αναγέννηση... .

Μακάρι να ήταν η κατάσταση διαφορετική!..

Στον κόσμο τον ιδανικό -δεσπόζω, στον κόσμο τον ουτοπικό, στο κόσμο των Μακάρων, δηλαδή στον τόπο της μακαριότητας [“ένθα οὐκ ἔστι πόνος, ου θλίψη, ου στεναγμός, αλλά ζωή ατελεύτητος”...] τα πράγματα και οι καταστάσεις (θα) είναι διαφορετικά.

Εδώ και τώρα, όμως, όχι!..

Και είναι, νομίζω, προς όφελός μας, να το συνειδητοποιήσουμε “μια ώρα αρχύτερα” και ένδειξη ωριμότητας και σοφίας να το αποδεχτούμε και να προειδοποιήσουμε εγκαίρως, γι' αυτό, και τα “βλαστάρια” μας, τα παιδιά μας, εάν πραγματικά θέλουμε το καλό τους. Είναι στοιχείο πολύτιμο και απαραίτητο για τη Σοφία, θαρρώ, αυτή η κατανόηση... .

Η φύση κι η ζωή μας δύνει πολυάριθμα παραδείγματα. Ενδεικτικά και μόνο αναφέρω μερικά:

Στα έγκατα της γης, υπό συνθήκες σκοταδιού, μεγάλων πιέσεων και υψηλής θερμοκρασίας, δημιουργούνται οι υπέροχοι, κάθε χρώματος και μορφής, κρύσταλλοι των ορυκτών και των πετρωμάτων, που θαυμάζουμε στα μουσεία ή, ενδεχομένως μετά και από περαιτέρω ανθρώπινη κατεργασία, στα κοσμήματα...

Τα **μαργαριτάρια** που επίσης όλοι θαυμάζουμε, ας θυμηθούμε πως δεν είναι τίποτε άλλο από το “δάκρυ” του στρειδιού, στον αφόρητο “πόνο” που του προκαλεί ένα ξένο σώμα εντός του... .

Η λάσπη, ο πηλός, πρέπει [το ξέρουμε όλοι!] να “ψηθεί” για να γίνει ένα χρήσιμο σκεύος ή/και ένα καλλιτέχνημα που θ' αγαλλόμεθα, στη συνέχεια, να βλέπουμε... Κι η άμμος πρέπει να υποστεί την ίδια “βάσανο” της θερμοκρασίας, να λιώσει, κυριολεκτικά, για να μετατραπεί, έτσι, και να γίνει διάφανο **γυαλί**... Κι αν είναι τυχερό, υπό αυτό το πρίσμα, και υποστεί και ανεχθεί ακόμα μεγαλύτερες θερμοκρασίες, μπορεί να ελπιζεί ότι θα γίνει το ακόμα πιο πολύτιμο **κρύσταλλο!**..

Θαυμάζουμε, όλοι μας, **τα ωραία ανθρώπινα σώματα**. Των μοντέλων [που, παρεμπιπόντως, δεν είναι “το καλύτερο μου”, ούτε, βέβαια, το ιδανικό μου, καθώς φροντίζουν μόνο την εξωτερική τους την εμφάνιση... αλλά αυτή είναι ‘μια άλλη ιστορία’, ένα άλλο θέμα προς συζήτηση...] και των αθλητών [αυτών μάλιστα!...]. Μα δυστυχώς ξεχνάμε πως για να “χτιστούν”, να “καλοσχηματισθούν” αυτά τα σώματα, απαιτήθηκαν κόποι πολλοί, μόχθοι και στερήσεις... .

...Αλλά κι **οι επιδόσεις των αθλητών και αθλητριών**, που θαυμάζουμε και επαινούμε, που “καμαρώνουμε” γι' αυτές, όλες, αν τους ρωτήσουμε, θα μας απαντήσουν και θα μας πουν πως είναι προϊόν μόχθων και κόπων, θλίψης, στερήσεων και ιδρώτα... .

Θαυμάζουμε, ακόμα, ιδίως εμείς οι Έλληνες, στα αρχαιολογικά μουσεία μας, **τις μαρμάρινες “Κόρες” και τους “Κούρους**, την πλαστικότητα και τη ζωντάνια τους, έξοχα δείγματα της γλυπτικής. Μα αν σταθούμε και συλλογιστούμε λίγο... πόσος μόχθος και ιδρώτας δεν απαιτήθηκε απ' το δημιουργό τους, για να προκύψει αυτό το αποτέλεσμα! Και, από μιαν άλλην οπτική γωνία και θεώρηση των πραγμάτων: Αν το άμορφο μάρμαρο δεν είχε υποστεί τους πόνους απ' τα βίαια χτυπήματα της σιμίλης του καλλιτέχνη, υπήρχε, άραγε, ποτέ η πιθανότητα, να μεταβληθούν σ' αυτά τ' αριστουργήματα;... .

Και τι να πει κανείς για την ύψιστη Δημιουργία επί της Γῆς, για τη δημιουργία, **τη γέννηση, ενός νέου ανθρώπου**: **Πληθύνων πληθυνών τας λύπας σου και τους στεναγμούς σου, εν λύποις τέξη τέκνα**” [Ένεση γ'16] είπε ο Θεός στους πρωτοπάλαστους, καθώς έφευγαν απ' τον παράδεισο της μακαριότητας [για όσους πιστεύουν ότι αυτό το γεγονός, είτε πραγματικά είτε συμβολικά, είναι αλήθεια... δηλαδή α-λήθεια... και δεν το αφήνουν στη λήθη...]. Αυτό στην Παλαιά Διαθήκη. Κα στην Καινή Διαθήκη διαβάζουμε: **“Η γυνή όταν τίκτη, λύπην έχει, ότι ήλθεν η ώρα αυτής. Όταν δε γεννήσῃ το παιδίόν, ουκέτι μνημονεύει της θλίψεως διά την χαράν ότι εγεννήθη άνθρωπος εις τον κόσμον”** [Ιω.ιστ'21].

Τώρα, καθώς έγραφα το τελευταίο αυτό παράδειγμα, της ευλογίας που κρύβει, τελικά, ο πόνος, η οποία μας αποκαλύπτεται στη συνέχεια... .

...σκέφθηκα και κάτι ακόμα, σχετικό:

Στην εποχή μας, όπως όλοι μας γνωρίζουμε, όλο και βαίνουν αυξανόμενες οι περιπτώσεις των γεννήσεων με καισαρική τομή, εις βάρος των φυσιολογικών τοκετών. Και, όπως διαβεβαιώνουν οι ειδικοί οι επιστήμονες, οι γυναικολόγοι, οι μαιευτήρες χειρουργοί, στις περισσότερες των περιπτώσεων όχι διότι το επιβάλλουν λόγοι ιατρικοί, αλλά για ν' αποφευχθούν οι πόνοι της γέννας, απ' τις γυναίκες. Έκφανση, βεβαίως, και αυτή, της σύγχρονης (ιδίως) τάσης όλων μας, που μάλιστα αναγάγαμε σε “ιδανικό”, της “ήσοσσονος προσπιάθειας”... Μόνο που, όπως μας λένε, επίσης, οι ίδιοι οι γιατροί, σε περιπτώσεις γέννας με καισαρική τομή, στη συνέχεια επιτρέπονται άλλες δύο ή τρεις, το πολύ, ακόμα γέννες. Ένας περιορισμός που δεν υπάρχει, βέβαια, προκειμένου για φυσιολογικούς τοκετούς... .

Να είναι αυτή, άραγε, μια ένδειξη ή μια απόδειξη, πως η άρνηση του πόνου, περιορίζει τα αποτελέσματα που θα πρέπει ν' αναμένουμε;... .

Mας βλέπω πολλές φορές, στα blogs και όχι μόνο να καταδικάζουμε την ανικανότητα των Ελλήνων πολιτικών, τη φαυλότητά τους και την αναντιστοιχία μεταξύ λόγων και έργων. Άλλα και την αναλγησία κρατικών υπηρεσιών, υπουργείων και κυβερνήσεων. Άραγε, αναρωτηθήκαμε ποτέ εμείς οι ίδιοι, οι σημερινοί εικοσάρηθρες, τριαντάρηθρες, σαραντάρηθρες και πενηντάρηθρες - και όχι ας πούμε οι ηλικιωμένοι, που εν πάσῃ περιπτώσει υποτίθεται ότι έζησαν σε άλλες εποχές - τι κάνουμε;

“Ελλάς Ελλήνων Βολεψάκηδων”

[Από το blog “Memoryland (Gerasimos)"]

Αναρωτηθήκαμε ποτέ γιατί γεμίζουμε πλαστικά μπουκαλάκια, γόπες, σακούλες, και κάθε λογής σκουπίδια δρόμους και πεζοδρόμια; Γιατί όταν έχει πολύ κίνηση στρίβοντας στο φανάρι θα σπεύσουμε να χωθούμε από δεξιά και γιατί όταν βιαζόμαστε θα κάνουμε ότι δεν βλέπουμε τον πεζό που περιμένει να περάσει απέναντι; Γιατί όταν δεν κοιτάει κανείς θα κάνουμε αναστροφή εκεί που απαγορεύεται, θα μπούμε στον πεζόδρομο ή ανάποδα στον μονόδρομο για να κόψουμε δρόμο και θα παρκάρουμε καβαλώντας το πεζόδρομο για να μην περπατάμε μετά πολύ; Αναρωτηθήκαμε ποτέ γιατί είμαστε υπερχρεωμένοι με δόσεις για το SUV που δεν είχαμε χρήματα να αγοράσουμε αλλά το θέλαμε για να κάνουμε τη φιγούρα μας - εμείς, οι οποίοι κατά τα άλλα είμαστε υπεράνω τέτοιων πραγμάτων -, με πιστωτικές κάρτες που εμείς φορτώσαμε στους εαυτούς μας και με δόσεις που πληρώνουμε επειδή θέλαμε, παρά τις τρύπιες τούπες μας, να αγοράσουμε το τάδε ακριβό ρολόι ή το δείνα ακριβό κινητό; Αναρωτηθήκαμε γιατί παρά τα όσα λέμε στα blogs μας θα βάλουμε 'μέσσο' όταν χρειαστεί και μετά θα σφυρίζουμε αδιάφορα; Γιατί σταματήσαμε να καλημεριζόμαστε με τους γείτονες και γιατί δε μας νοιάζει αν ο κολλητός μας έμεινε άνεργος ή αν αρρώστησε το παιδί του συναδέλφου, αρκεί εμείς να 'μαστε καλά'; Αναρωτηθήκαμε ποτέ γιατί ξεχάσαμε να μαγειρέύουμε και σκορπάμε τα λεφτά μας σε ντελίβερι, ή γιατί ενώ υποτίθεται ότι οι Έλληνες γίνονται καθημερινά φτωχότεροι δε βρίσκουμε τραπέζι να καθίσουμε στην ταβέρνα και σκαμπό στην καφετέρια ή το μπαράκι; Αναρωτηθήκαμε ποτέ γιατί δεν μπήκαμε στον κόπο να φυτέψουμε ένα δεντράκι σε έναν κοινόχρηστο χώρο έστω της γειτονιάς μας έτσι, για να ομορφύνει λίγο βρε αδερφέ, ή πότε ήταν η τελευταία φορά που βγήκαμε να περπατήσουμε στην έρημη αυτή γειτονιά, χωρίς να γυρίζουμε το κεφάλι μας απ' την άλλη στη θέα των άλλων ανθρώπων;

Άραγε γι' αυτά όλα ποιος φταίει; ●

**ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ**

**ANNA
ΚΑΛΟΥΔΑ**

Διευθυνστή Σπωλέων: Καλούδα Άννα
Πτυχιούχης Αγγλικής Φιλολογίας
Πανεπιστημίου Αθηνών

23ης Οκτωβρίου 8, Μάνδρα, Π.Κ. 19600
τηλ.: 213 036087, κιν.: 694 8304442

ΤΕΧΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
ΜΕΛΕΤΕΣ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ
ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ - ΕΡΓΑ
ΕΛΕΝΗ ΚΟΡΟΒΕΣΗ
Μηχανικός
Βασ. Δούκα 14, Μάνδρα
Τηλ.: 55.50160

ΣΩΤΗΡΙΟΣ Χ. ΤΣΑΝΤΙΛΑΣ
ΠΥΓΧΑΝΟΧΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΣ

KΙΝΗΤΟ: 697 33 09 832

**σχολή
οδηγών**

- Ερασιτεχνικά
- Μοτοσυκλέτες Α1-Α2
- Επεκτάσεις Ε-Δ-ΓΕ
- Αναθεωρήσεις
- Κοινωνικά
- Κάρτα ταξί
- Διεκπεραιώσεις
- Μεταβιβάσεις

Ιωάννης Δεδεηλίδης

Ηρ. Πολυτεχνείου 68 - Ελευσίνα
Τηλ. 210.5540712, Κιν. 6937.028.930

“ επιστολές προς τη Σύνταξη για την επέτειο των 10 χρόνων του Συλλόγου & της Κυκλοφορίας του περιοδικού “Ο Δημοφών” ”

“ Αγαπητοί μου, όπως γνωρίζουμε φέτος συμπληρώνονται δέκα χρόνια συνεχούς λειτουργίας του Συλλόγου Ποιοτικής και Πολιτιστικής Αναβάθμισης Δυτικής Αττικής Ο ΔΗΜΟΦΩΝ, αλλά και ήδη με το ανά χείρας μας τεύχος αντίστοιχα χρόνια εκδοτικής πορείας του περιοδικού Ο ΔΗΜΟΦΩΝ, το οποίο επιμελούνται και εκδίδουν, πρέπει να τονίσουμε με μεγάλο κόπο, τα δραστήρια μέλη του Συλλόγου. Είναι συνήθεια να λέγονται λίγα λόγια για το εκτελεσθέν έργο, δε θα προσπαθήσουμε να το αποφύγουμε, άλλωστε επιβάλλεται.

Το έτος 1996 με την ευκαιρία του Ζ Συμποσίου Ιστορίας Λαογραφίας Αττικής που έγινε στην Ελευσίνα, ζήτησα τη βοήθεια του σεβαστού μου επιστήθιου φίλου, παλαιού Δημάρχου της Μάνδρας κ. Μελέτη Τσαντίλα για να εντοπίσω τα χριστιανικά μνημεία της περιοχής. Με την ευκαιρία της συνεργασίας μου και των συνεχών επισκέψεών μου γνώρισα από κοντά και συναναστράφηκα πολλούς από τους ανθρώπους της. Αποτέλεσμα αυτών υπήρξε η μελέτη και παρουσίαση του άγνωστου στη σχετική βιβλιογραφία μικρομονάστηρου του Αγίου Ιωάννη στον Κορακά, που δημοσιεύθηκε στα Πρακτικά του Συμποσίου.

Λίγα χρόνια αργότερα ο αγαπητός μου Γιάννης Καλομενίδης μέλος της οικογένειας για την Έρευνα Ελευσινιακής Κληρονομιάς έκανε γνωστή τη μελέτη στα μέλη του Συλλόγου Ο ΔΗΜΟΦΩΝ. Έτσι ξεκίνησε η συνεργασία μου με τα μέλη του συλλόγου. Είχα την τιμή και τη χαρά να είμαι μεταξύ των πρώτων με τους οποίους συζήτησαν τις νεανικές τους ανησυχίες για τους επιδιωκόμενους στόχους και τις προοπτικές του Συλλόγου, συμμερίστηκα την αγωνία και το πάθος τους για την ανάγκη να βγει η περιοχή της Μάνδρας από την πολιτιστική της απομόνωση και στήριξα με αγάπη αυτήν τους την προσπάθεια.

Με χαρά μετά από δέκα χρόνια εκτιμώντας το πλούσιο και σημαντικό έργο το οποίο πραγματοποίησαν όπως οι αξιόλογες εκδηλώσεις, τα πολυπληθή και σημαντικά για το χώρο και τους ανθρώπους του βιβλία, τις κινητοποιήσεις για την προστασία του ευρύτερου χώρου της Μάνδρας, διαπιστώνει κανείς ότι όχι μόνον όλοι τους οι στόχοι επετεύχθησαν αλλά και πολλοί από αυτούς ήδη ξεπεράστηκαν. Ιδιαίτερα θα αναφερθώ στο ομότιτλο περιοδικό Ο ΔΗΜΟΦΩΝ όπου στα πλέον από τα 40 τεύχη του, δημοσιεύτηκαν πλήθος ενδιαφέρουσες τοπικές ή υπερτοπικές μελέτες από αξιόλογους και καταξιωμένους ντόπιους και μη ερευνητές-συνεργάτες, μελέτες, ιστορικές, λαογραφικές, προσωπογραφικές, τοπωνυμιολογικές, ενώ ειδικοί ερευνητές αναφέρθηκαν σε θέματα παιδαγωγικά, ιατρικά, θεολογικά, σε παρουσιάσεις βιβλίων, καλύπτοντας με τον τρόπο αυτό ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερόντων.

Συμμετέχοντας στο τιμητικό αυτό τεύχος αφιερώνω την επίκαιρη μελέτη μου ως ελάχιστο πνευματικό αντίδωρο, κατά πρώτον στους κατοίκους της Μάνδρας οι οποίοι με αγάπη αγκάλιασαν και στήριξαν το περιοδικό, σε πολλές περιπτώσεις διάμεσου αυτού και το έργο μου, αλλά και ως δείγμα αγάπης και εκτίμησης στα μέλη, στους φίλους και συνεργάτες του Συλλόγου Ο ΔΗΜΟΦΩΝ και ιδιαίτερα στον επί σειρά ετών δραστήριο πρόεδρό του κ. Παναγιώτη Δημητρούλη, ως και των υπευθύνων του συγκεκριμένου περιοδικού που τόσα χρόνια πρόθυμα και με χαρά μας φιλοξένησε στις σελίδες του.

Αξίζουν σε όλους Σας συγχαρητήρια και να έχετε πάντοτε αταλάντευτη την πίστη και ικανό κουράγιο!!! Κλείνοντας, εύχομαι όλοι μας γεροί και αικμαίοι να μπορέσουμε να γιορτάσουμε τα είκοσι και όχι μόνον, χρόνια του Συλλόγου και του περιοδικού μας.

“ επιστολές προς τη Σύνταξη για την επέτειο των 10 χρόνων του Συλλόγου & της Κυκλοφορίας του περιοδικού “Ο Δημοφών” ”

“

Κύριοι,

Με την συμπλήρωση δέκα χρόνων έκδοσης του περιοδικού “ΔΗΜΟΦΩΝ” εκφράζω τα συγχαρητήριά μου για την μεγάλη του επιτυχία και τις θερμότερες ευχές μου για μακροχρόνιο, δημιουργικό και λαμπρό μέλλον.

Συμμετέχω ολόψυχα στον εορτασμό της δεκαετού επετείου, γιατί συνδέομαι συναισθηματικά και πνευματικά με το περιοδικό αυτό. Πέραν του ότι το διαβάζω ανελλιπώς από το ξεκίνημά του μέχρι σήμερα, αποτελεί για μένα την αρχή της δημοσιογραφικής μου πορείας. Είναι το πρώτο έντυπο, που φιλοξένησε κείμενό μου. Έκτοτε γράφω συστηματικά άρθρα και επίκαιρα κείμενα (ρεπορτάζ) σε πάρα πολλές τοπικές εφημερίδες και περιοδικά, έχω ήδη εκδώσει ένα βιβλίο ενώ είναι υπό έκδοση το δεύτερο.

Αντιγράφω απόσπασμα από την εισαγωγή του δεύτερου μου βιβλίου: “Ένα από τα περιοδικά στα οποία συμμετέχω κατά καιρούς είναι το περιοδικό “ΔΗΜΟΦΩΝ” του Συλλόγου Ποιοτικής & Πολιτιστικής Αναβάθμισης Δυτικής Αττικής, που εκδίδεται στη Μάνδρα. Έχω ιδιαίτερη ευαισθησία για το περιοδικό αυτό, γιατί είναι το πρώτο έντυπο, που φιλοξένησε κείμενό μου με πρωτοβουλία και παρότρυνση του εκδότη του. Μια μέρα μου τηλεφώνησε και μου ζήτησε να γράψω άρθρα για το περιοδικό “ΔΗΜΟΦΩΝ” που θα εξέδιδε πολιτιστικός σύλλογος στην Μάνδρα. Ο εκδότης λοιπόν του περιοδικού “ΔΗΜΟΦΩΝ” ήταν ο πρώτος, που εκτίμησε την γραφή.”

Ευχαριστώ λοιπόν θερμά το περιοδικό “ΔΗΜΟΦΩΝ” και ευχομαι να συνεχίσει να είναι φυτώριο κειμενογράφων και λογοτεχνών και κυρίως φυτώριο υγιών ιδεών και γόνιμων σκέψεων και να συνεχίσει να συμβάλει στην πνευματική και πολιτιστική άνοδο του τόπου του και στην καλλιέργεια των αναγνωστών του.

”

Βούλα Αραμπατζόγλου
Χημικός Παν/μίου Αθηνών

“

Μπορεί το όνομά του το περιοδικό να το πήρε από τον Δημοφώντα, τον μυθικό γιο του βασιλιά της Ελευσίνας Κελεού και της Μετανείρας, ή από τον μυθικό βασιλιά των Αθηνών, γιο του Θησέως και της Φαίδρας ή ακόμη από τον ομώνυμο αστεροειδή. Η πολιτιστική προσφορά και οι πνευματικές αναζητήσεις του περιοδικού όμως περισσότερο ταιριάζουν στον νεαρό φιλόσοφο Δημοφώντα, τον μαθητή του Πρωταγόρα και του Πλάτωνα. Ο φιλόσοφος αυτός στα τρίαντα του χρόνια αποτραβήθηκε σε σπηλιά σε μια έρημη κοιλάδα της Βοιωτίας, αναζητώντας λύση στο πρόβλημα της ζωής, το κεντρικό, το μέγα κι ακαθόριστο, που είναι γραφτό να διαφεύγει αιωνίως και που καμιά προσφερομένη του ερμηνεία δεν ικανοποιεί. Αρνείτο να ακολουθήσει την κανονική ζωή και να ζήσει καθώς ζουν μυριάδες άντα, που δεν έχουν καμιάν ερώτηση στα χείλη, αλλά απλά ακολουθούν τη μοιραία γραμμή τους, να υπάρχουν μόνο για να συντηρούνται, μην ψάχνοντας ποτέ για τα γιατί.

Διαβάζω συστηματικά το περιοδικό “ΔΗΜΟΦΩΝ” και ειλικρινά συγχαίρω τους συντελεστές του για την επιτυχημένη προσπάθεια που καταβάλουν, είτε να ενημερώσουν σε ποικίλα θέματα είτε να δείξουν στους αναγνώστες, ότι δεν υπάρχουμε μόνο για να συντηρούμαστε αλλά και για να αναζητούμε κάποια λύση στο πρόβλημα της ζωής, όσο αυτό μπορεί να είναι εφικτό.

Κύριοι ευχομαι να συνεχίσετε να εκδίδετε το θαυμάσιο περιοδικό σας και να το εμπλουτίζετε διαρκώς με θέματα υψηλού περιεχομένου όπως κάνατε μέχρι τώρα.

”

Τουζόπουλος Δημήτριος
Λέκτορας της Σχολής Μηχανολόγων του Ε.Μ.Π.

“

Αγαπητοί μου,

Θερμά συγχαρητήρια για την έκδοση του τοπικού περιοδικού “ΔΗΜΟΦΩΝ” για τα 10 έτη.

Είμαι αναγνώστης συνεχώς τα 10 αυτά έτη και διαπιστώνω τη σοβαρότητα του περιοδικού, καθώς και των φίλων σας συνεργατών που γράφουν πάντοτε ενδιαφέροντα θέματα.

Εύχομαι να εορτάσετε και τα 20 έτη.

”

Φιλικά

Γεώργιος Π. Πέππας

Πρόεδρος Εφετών Δ. Δ.

ΕΥΩΝΥΜΟ
cafe

ΒΑΣ. ΛΑΣΚΟΥ 4, ΜΑΝΔΡΑ
ΤΗΛ. 210.55.56.328

ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ
ΜΠΑΤΑΡΙΕΣ-ΜΙΖΕΣ-ΔΥΝΑΜΟ-ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ

Τοποθετήσεις - Επισκευές
Service - All Condition

MAN SCANIA

ΓΙΑΝΝΗΣ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΣΥΝ. ΠΑΡΑΚΩΣΤΑ ΜΑΝΔΡΑ

ΤΗΛ. 210.55.16.62 ΚΙΝ. 691.4.55.00.60

Ξεχασμένα έθιμα, δρώμενα & συμβολισμοί των Απόκρεων

Οι Απόκρεις, θεωρούνται στην Ελλάδα, όπως άλλωστε σε όλο το χριστιανικό κόσμο, μια περίοδος ευθυμίας και διασκεδάσεων. Πριν τη Μεγάλη Σαρακοστή ο χριστιανός, ο οποίος θα νηστέψει και θα πενθήσει, επτά ολόκληρες εβδομάδες, αισθάνεται την ανάγκη να διασκεδάσει, να κάμει κάθε ειδους τρέλα. Η διάρκεια αυτών των διασκεδάσεων είναι τρείς εβδομάδες. Το διάστημα αυτό ονομάζεται από την εκκλησία Τριώδιο, επειδή κατά τη διάρκεια του φάλλονται τροπάρια των οποίων οι κανόνες αποτελούνται από τρις - ώδες.

Η αρχή του Τριωδίου παλαιότερα αναγγελλόταν, είτε με πυροβολισμούς, είτε από τον δημόσιο κήρυκα, τον ντελάλη, που γύριζε στους δρόμους και φώναζε έχοντας σάλπιγγα ή βαύκινο. Ο ντελάλης στα αρβανίτικα λέγεται *πριμικήρις = primis in ceram*, πρώτος επί της τάξεως, ονομασία που διασώζει παλιό βιζαντινό πολιτικό και εκκλησιαστικό αξίωμα, αυτό του πριμικήριου που ανήκει στο χορό των ευωνύμων ανδρών.

Σε κάποιες περιοχές χρησιμοποιούσαν και τύμπανα, όπως λ.χ. στην Υδρα όπου "η αποκριά μπαίνει με τα ταμπούρλα" έτσι την ημέρα του αγίου Αντωνίου, 17 Ιανουαρίου, "αρχίζουνε και βαράνε τα ταμπούρλα σ' όλες τις γειτονιές και γίνεται ένας μεγάλος αλαλαγμός". Στη Λάστα της Γορτυνίας ο τελάλης φώναζε δυνατά, ότι πλησιάζουν οι απόκρεις και συμπλήρωνε "όποιος δεν έχει θρεφτάρι ν' αγοράσει". Γιατί αναγνωρίζεται ότι Απόκρεια θα ειπεί φαγοπότι και πρώτη φροντίδα πρέπει να είναι η προμήθεια του σφαχατού. Κάθε σπίτι σύντομα πρέπει να ματώσει, δηλ. κάτι να σφάξει.

Απόκρεια σημαίνει λίγην κρεοφαγίας. Κατά τον E. Fehrele, η λέξη προέρχεται από την απαγόρευση της κρεοφαγίας: *carnem vale=* κρέας έχει γειά. Ακόμη η λέξη Απόκρεια θεωρείται σύνθετη με την πρόθεση από με αρνητ. έννοια + κρέας. Στην εκκλησιαστική γλώσσα, σημαίνει κάθε μέρα κατά την οποίαν καταλύεται το κρέας και ακολουθεί νηστεία. Δηλαδή, παραμονή νηστείας. Τέτοιες ημέρες θεωρούνται η Β' Κυριακή πριν την Καθαρά Δευτέρα από την οποία και αρχίζει η Μεγάλη Τεσσαρακοστή, η 14 Νοεμβρίου όπου αρχίζει η νηστεία του 40μέρου, η Κυριακή των Αγίων Πάντων όπου η νηστεία των Αγίων Αποστόλων και η 31 Ιουλίου, αμέσως μετά την οποία αρχίζει η νηστεία του 15 Αύγουστου.

Κατά κανόνα, όμως, αναφερόμαστε στην πρώτη περίπτωση, οπόταν σταματά η κρεοφαγία και την εβδομάδα που ακολουθεί μέχρι την Καθαρά Δευτέρα, τρώμε τυρί, γι' αυτό και ονομάστηκε Τυροφάγος. Πότε ορίστηκε στην εκκλησία η Κυριακή των Απόκρεων, δεν γνωρίζουμε, πάντως, θα πρέπει μετά τον Δ' αιώνα, εφόσον στα προηγούμενα χρόνια η νηστεία της Μεγάλης Τεσσαρακοστής χρονικά δεν ήταν καθορισμένη.

Η συνήθεια των γνωστών μεταμφίεσεων και των οργιαδών διασκεδάσεων, τόσο στο Βυζάντιο όσο και μεταξύ των ευρωπαίων εμφανίζονται μετά τον 12^ο αιώνα. Τις εκδηλώσεις αυτές τις συναντάμε στη Γερμανία, στην Ιταλία με τους *Προσωπιδοφόρους*, στη Γαλλία, στην Ισπανία κ.ά. Από τους περισσότερους ερευνητές θεωρούνται ότι είναι λείψανα των ρωμαϊκών εορτών *Σατούρναλιν* και *Λουπερκαλίν* και τα οποία κατακρήθηκαν δυνατά και επίμονα από την ίδια την Εκκλησία. Μάλιστα στην Ευρώπη, για ένα διάστημα είχαν σταματήσει και ξανάρχισαν κατά το 1823, από την Κολωνία της Γερμανίας.

Από τους χρόνους του Βυζαντίου δεν έχουμε πληροφορίες για μεταμφίεσεις, μόνο για σκωπτικά άσματα, τα οποία τραγουδιόνταν στις εορτές του Δωδεκανέρου και αντικατέστησαν τις ρωμαϊκές εορτές των Καλανδών, οι οποίες και διατηρήθηκαν μέχρι σήμερα. Κατά την επικρατέστερη γνώμη πιστεύεται ότι τα έθιμα και τα δρώμενα αυτά, σχετίζονται με την αναζωογόνηση της φύσεως κατά την επερχόμενη Άνοιξη. Μετά τα λίγα, γενικά, για την Απόκρεια, ας δούμε την όλη διαδικασία κάπως λεπτομερέστερα.

Η πρώτη εβδομάδα, που αρχίζουν και σφάζουν τους σιτευτούς χοίρους, λέγεται προφανή ή προφωνέσιμη, ακριβώς επειδή σε παλαιότερα χρόνια, κάποιος ανεβαίνοντας σε μέρος ψηλό, προφωνούσε, δηλ. διαλαλούσε, ότι αρχίζουν οι Απόκρειες. Βυζαντινή παροιμία λέγει: *Προφωνούμαι σου πτωχέ, το σακκίν σου πώλησον, την εορτήν διάβασον, δηλ. παραγγέλλει στο φτωχό να εξοικονομήσει τ' απαιτούμενα χρήματα, πουλώντας στην ανάγκη και το σακάκι του, για να μπορέσει να συμμετάσχει και αυτός στην εορτή.* Οι Ναξιώτες όμως συνιστούν κάτι απλούστερο, την κλεψιά: *Προφωνεύγω σε, φτωχέ, κι αν δεν έχεις ν' αγοράσεις, κλέψε!* Η εβδομάδα αυτή λέγεται και αμολλητή ή απολυτή, γιατί σύμφωνα με την παράδοση "τότε απολούνται οι ψυχές των αποθανόντων και βγαίνουν στον Απάνω κόσμο".

Η δεύτερη εβδομάδα λέγεται κρεατινή ή ολόκριγια, επειδή την εβδομάδα αυτήν δεν κρατούν *Τετάρτη* και *Παρασκευή* ακόμη λέγεται και άρτοι βούρτοι, γιατί όπως και οι Αρμένιοι, τρώνε ότι να *'nai*. Τέλος η τρίτη εβδομάδα λέγεται τυρινή, γιατί στη διάρκεια της, το κύριο άρτυμα των φαγητών είναι το τυρί ακόμη και μακαρωνύ, επειδή τρώνε πολύ τα μακαρόνια. Από πού προέρχεται αυτή η προτίμηση προς τα ζυμαρικά αυτά, θα δούμε παρακάτω.

Από του Αγίου Αντωνίου, αρχίζουν να μαζεύονται τα βράδια σ' ένα σπίτι, παίζουν παιχνίδια, χορεύουν και τραγουδούν αποκριάτικα τραγούδια, τα οποία κατά το πλείστον, είναι σατυρικά ή άσεμνα. Πι' αυτό υπάρχει και το Κρητικό δίστιχο:

"ποι Μεγάλες Αποκριές,
κουζουλαίνονται κ' οι γρέζ."

Όμως το άνοιγμα του Τριωδίου γίνεται αισθητό, κυρίως, την Πέμπτη της Κρεατινής, τη λεγόμενη *Τοικνοπέφτην*. Είναι η ημέρα όπου καθένας, και ο πιο φτωχός, "θα τοικνώσῃ τη γνωνία του", όπως λένε: κάτι ότι ψήσει στη φωτιά και η τούκνα από το ψημένο κρέας, θα μοσχοβολήσει τον αέρα. Εκείνο το βράδυ, όπως το Σάββατο βράδυ και την Κυριακή της Κρεατινής, οι συγγενείς τρώγουν όλοι μαζί. Άμα φάγουν και πιουν, ντύνονται μασκαράδες, χορεύουν και τραγουδούν, με λόγια αχαμάν, δηλαδή, άσεμνα.

Οι μεταμφίεσεις, την περίοδο των Απόκρεων σε όλη την Ελλάδα, όπως και στην λοιπή Ευρώπη, σε σημείο ώστε να διακρίνονται ως κύριο γνώρισμα τους. Οι μεταμφιεσμένοι έχουν διαφορετικό όντα σε κάθε τόπο: κουδουνάτοι, *Γιανίταροι*, κουκούγεροι, καμουζέλες, μούσκαροι, προσώπεια, αλλά το κοινότερο είναι μασκαράδες και καρνάβαλοι από τα ιταλικά *mascera* και *carn-e-val*.

Αλλού, όπως στο Αδραμπύτιο "εκάνανε το καράβι". Αυτό είχε ρόδες: το σκαρώνανε πάνω σε αμάξι και περπατούσε. Του είχανε κ' ένα φουγάρο και βάζανε μέσα αύχερα: τ' ανάβανε και καπνίζανε, τάχα φουγάρος. Γυρίζανε σιργιάνι κ' ένας κήρυκας φώναζε: *Για τη Μυτιλήνη! Για τη Σμύρνη!* Πιθανόν, να υποκρύπτεται το δρώμενο του *carrus navalis* των αρχαίων.

Πλούσιες και ποικίλες είναι οι παραστάσεις των μεταμφιεσμένων, οι σατιρισμοί και οι παρωδίες, τις οποίες ο κόσμος παρακολουθώντας από τα πεζοδρόμια των παρέλασης των μεταμφιεσμένων, την οποίαν διοργανώνει κάποια Επιτροπή, λεγομένη του Καρναβάλου, στα χωριά, ο αγρότης, μέσα στα γέλια και τα φαγοπότια της Αποκριάς, αντιλαμβάνεται έντονα τη μεταβολή που επέρχεται την εποχή αυτήν στη φύση. Έτσι αναλαμβάνει και θέλει με πράξεις και ενέργειες μαγικές, στις οποίες είναι από παλιά συνθησιμένος, να υποβοηθήσει τον ερ-

ασφαλώς της περίστασης επωφελούμενοι και επαγγελματίες της αποκριάς, περιφέροντας το αλογάκι ή την καμήλα που χορεύει, το γαϊτάνικι, τα ρόπαλα κλπ προς είσπραξη χρημάτων.

Όμως, ενώ στα αστικά κέντρα ο κόσμος διασκεδάζει την αποκριά με τις κατ' οίκον συγκεντρώσεις, με δημοσίους χορούς ή και απλά παρακολουθώντας από τα πεζοδρόμια την παρέλαση των μεταμφιεσμένων, την οποίαν διοργανώνει κάποια Επιτροπή, λεγομένη του Καρναβάλου, στα χωριά, ο αγρότης, μέσα στα γέλια και τα φαγοπότια της Αποκριάς, αντιλαμβάνεται έντονα τη μεταβολή που επέρχεται την εποχή αυτήν στη φύση. Έτσι αναλαμβάνει και θέλει με πράξεις και ενέργειες μαγικές, στις οποίες είναι από παλιά συνθησιμένος, να υποβοηθήσει τον ερ-

του Στέλιου Μουζάκη

χομό της άνοιξης, σε τρόπον ώστε να εξασφαλίσει τη βλάστηση και ευφορία των αγρών.

Ωστε πρέπει να δεχθούμε ότι δεν είναι απλά, η διάθεση προς ευθυμία και τέρψη, η αιτία που προκάλεσε σε όλους λαούς τη γένεση των τόσον παραδόξων αγροτικών εθίμων της Αποκριάς, αλλά σίγουρα κάποια βαθύτερη ροπή της ψυχής του αγροτικού πληθυσμού ο οποίος αισθάνεται άμεσα την εκ της φύσεως εξάρτηση του.

Ούτω ανάμεσα στις αστείες και κωμικές παραστάσεις, που τελούνται κατά παράδοση την Κυριακή και τη Δευτέρα της Τυρινής σε πολλά από τα χωριά μας, διακρίνουμε και πράξεις που έχουν βαθιά λατρευτική ή μαγική έννοια. Αναφέρω λίγα από τα τελούμενα στα ελληνικά χωρία της Βορείου Ήπειρου και της Θράκης. Στη Δερβίτσανη της Β. Ηπείρου το απόγευμα της Τυρινής Κυριακής "όλη η παρέα των προσώπων (-μασκαράδων) ξεκινάει από την πλατεία του χωριού να πάει να πάρει τη νύφη. Εκεί γίνονται όλα τα έθιμα του γάμου. Πλέον τη νύφη και βγαίνουν στην πλατεία. Με ψευτικές ευχές ο ψευτοπαπάς στεφανώνει το αντρόγυνο. Στη στεφάνωση πέφτουν τουφεκιές και όλοι εύχονται με γέλια και χαρές τους νιόπαντρους. Μετά φέρνουν γύρα το χωριό χορεύοντας και τραγουδώντας όλα τα προσώπεια. Ξανάρχονται στην πλατεία, τυλίγουν έναν άνθρωπο με μία κάπα, τον μοιρολογούν με αστεία λόγια και τέλος κάνουν πως τον θάβουν. Σε μία στιγμή όμως ο νεκρός σηκώνεται και τότε ξεσπούν σε χαχανίσματα" (ΛΑ αρ. 1665 Β' σ. 45 (Δ. Οικονομίδης, 1951).

Τη σοβαρότητα την οποίαν ενέχουν οι παραστάσεις της Τυρινής Δευτέρας στα χωριά της Θράκης, αποδεικνύει πρώτιστα ο τρόπος με τον οποίον αυτές διοργανώνονται. Επί πλέον στις τελετές μετέχουν απαραίτητα όλοι οι κάτοικοι του χωριού, διότι όλοι αποζούν από την γη και μόνο από την γη. Ούτω, αν το έθιμο δεν τελεστεί ή οι εκλεγέντες για το σκοπό αυτό δεν παίζουν το μέρος τους καλά, πιοτεύουν ότι η οπορά κατά το έτος εκείνο δεν θα είναι τόσον αποδοτική.

Αντίστοιχα είναι τα τελούμενα τη Δευτέρα της Τυροφάγου στη Βιζύη της Θράκης. Τα πρόσωπα του δράματος - δύοτι πραγματικά περί δρώμενου πρόκειται - είναι: δύο καλόγεροι, οι μπάμπα με το εφταμηνίτικο παιδί της, δύο κορίτσια ή νύφες, δύο κατσιβελοί και δύο ζαππιέδες, ήτοι χωροφύλακες.

Πρωταγωνιστές είναι οι Καλόγεροι, οι οποίοι εκλέγονται κατά τετραετία από τους προύχοντες του χωριού μεταξύ των εγγάμων, ενώ τα κορίτσια υποκρίνονται άγαμοι νέοι, οι οποίοι οφείλουν σε όλη την επερχόμενη τετραετία να μη παντρευτούν. Όλοι αφού μεταμφιεστούν εκτελούν ως μέλη του θιάσου τα δρώμενα περιοδεύοντας το χωριό με συνοδεία τους ήχους τύμπανου και άσκαυλου (γκάιντας). Εισέρχονται στην αυλή κάθε σπιτιού και παρατηρούν αν όλα τα γεωργικά εργαλεία ευρίσκονται στη θέση τους. Αν βρουν κάτι σε αταξία, έχουν δικαίωμα να το απομακρύνουν και μόνον αφού ο γεωργός τους κεράσει αρκετές τσανάκες κρασιού, το οποίο αποτελεί την καρδιά της πρωτεύουσας. Αφού χορέψουν και λάβουν δώρα - χρήματα για τα σχολεία και την εκκλησία, κρασί για το συμπόσιο τους - πηγαίνουν σε άλλο σπίτι, για να χορέψουν και εκεί "για την καλή χρονιά". Αφού ο θιάσος περιέλθει όλο το χωριό, καταλήγει στην πλατεία μπροστά από την εκκλησία και ακολουθεί η εξέλιξη του δράματος. Η τελετή τελειώνει και ο λαός "χορεύει μέχρι το πρώι μισό της νύχτας" (Ε. Λαζαρίδης, Το Καλογέρους προεξάρχοντες). Το έθιμο των Καλογέρων σε ατελή μορφή συναντάται στη νήσο Σκύρο, ο Γέρος και η Κορέλλα, ενώ σε άλλους τόπους προσέλαβε αστεία μορφή.

Η τελετή των Καλογέρων ενθυμίζει την διονυσιακή λατρεία, αλλά στην πραγματικότητα, τα συγκεκριμένα δρώμενα διεωρούνται αρχαιότερα και αυτού του Διονύσου. Είναι πράξεις της θρησκείας των πρωτογόνων γεωργών, οι οποίοι ζητούσαν με τρόπους της ομοιοπαθητικής μαγείας να επενεργήσουν στη βλάστηση των αγρών των, να ενισχύσουν τη δύναμη που γονιμοποιεί τη γη, προτού ακόμη η δύναμη αυτή στη φαντασία τους εξατομικευτεί και γίνει θεός Φαλλήν ή Διόνυσος ή κάποιος άλλος θεός της βλάστησης.

Αν ενθυμηθούμε ότι η Θράκη, όπου ουναντάται ολοκληρωμένη η ευεπιτηρική αυτή τελετή υπήρξε η αρχική κοιτίδα του Διονύσου, από όπου η λατρεία του διαδόθηκε και στην Ελλάδα, μπορούμε να διαμορφώσουμε μια περισσότερο σαφή εικόνα του ποια θα ήταν η αρχική φύση της λατρείας του Διονύσου από την οποία, όπως είναι γνωστό, γεννήθηκε και το αρχαίο δράμα. Γιατί ακριβώς βίος και πάθη του θεού της βλάστησης, είναι τα δρώμενα στην τελετή της Βιζύης. Ο Διόνυσος με την επωνυμία "λικνίτης", δεν είναι μόνον ο προστάτης των αμπέλων και θεός του οίνου, αλλά κυρίως ο θεός της βλάστησης και γενικά της γονιμότητας, ο οποίος τον μεν χειμώνα πέθαινε, την δε άνοιξη αναγεννόταν πάλι και εμφανίζοταν με τη μορφή παιδιού. Ως θεός της άνοιξης ο Διόνυσος γιορτάζοταν και στην Αθήνα κατά τα Ανθεστηρίων, πραγματεύεται ο J. G. Frazer, στο Χρονικό (VI 99, VII 25-34, VIII 331).

Παρατηρούμε ότι για την πρωτόγονο άνθρωπο, η γονιμότητα είναι μία και η αυτή, παντού σε όλες τις εκφάνσεις της φύσης. Ο σπόρος αποτίθεται στους μητρικούς κόλπους της γης. Το σπαρτό έξεφυτρώνει από τη γη, όπως το παιδί βγαίνει από την κοιλιά της μητέρας του. Η ίδια πράξη που εδώ προκαλεί γονιμότητα, πρέπει, κατά την κοινή πίστη και εκεί να προκαλείται τη γονιμότητα. Από την εξομοίωση αυτή της γεννήσεως, της ανθρώπινης ζωής καθώς και των σπαρμένων αγρών, προήλθε η λατρεία του φαλλού στην αρχαία Ελλάδα σε πολλές άλλες χώρες.

Αυτή η δοξασία απαντά και στα λαϊκά μας έθιμα σε διάφορες μορφές. Έτσι στο Ορτάκιο, τη Δευτέρα της Τυρινής ο Μπέης σε δίτροχο άμαξα, περιέρχεται τα σπίτια του χωριού με την λεγόμενη κουνουπιά (=οικονομίαν), δηλ. μια μεγάλη πίπτα, επιχρισμένη με αυγά και με ένα πράσινο όρθιο επιχρυσωμένο στη μέση ως φαλλό και με πολλούς καρπούς (μήλα, πορτοκάλια) και γλυκίσματα γύρω, ως σύμβολα γονιμότητας μαζί και πλησιονής των καρπών και ευτυχίας. Ενθυμίζει το "λίκνον" των αρχαίων προσφορών, το κάνιστρο με τους καρπούς και με το φαλλό στερεωμένο άρθρο στη μέση, ενθυμίζει και το αντίστοιχο έθιμο των "βουκολιστών" της Σικελίας.

Όμως έχει ενδιαφέρον να αναφέρουμε και μερικά έθιμα που διακόπτουν τη γενική χαρά και ευθυμία των ημερών της Αποκριάς. Κοινή πίστη είναι ότι από την πρώτη εβδομάδα των Αποκρεών "αι ψυχάι των αποθανόντων απολυούνται και βγαίνουν στον Απάνω κόδιο". Για αυτό, όταν κατά την προφωνέσιμη εβδομάδα σφάζουν το χοίρο, "με τον πρώτο μεζέ που θα φάγουν και το πρώτο κρασί που θα πιούν λέγουν Θεός σχωρέσει τις ψυχές". Άλλο όπως στις Κυδωνίες της Μ. Ασίας, "την Ταικνοπέφτην εβραζαν πιλάφι με κρέας και το εμοίραζαν στους πτωχούς για τους πεθαμένους".

Ως οι κατ' εξοχήν αφιερωμένες ημέρες της Αποκριάς στους νεκρούς, θεωρούνται τα Σάββατα της Κρεατινής και της Τυρινής μαζί και της πρώτης εβδομάδας της Σαρακοστής, τα λεγόμενα Ψυχοσάββατα. Τότε παρασκευάζουν κόλλυβα, χυλόν, χαλβάν ή φαγητά και τα μοιράζουν, "για να σχωρέθουν τα πεθαμένα", ενώ επισκέπτονται τους τάφους των νεκρών με ένα πιάτο κόλλυβα στο χέρι και τ' αποθέτουν στους τάφους ως προσφορά προς το νεκρό. Την ιερότητα των ημερών αποδεικνύει και η αποχή των γυναικών από εργασίες και η συνήθεια να μη λουζούνται κατά τα Ψυχοσάββατα και άλλες παρόμοιες απαγορεύσεις. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν και μερικές συνήθειες των Ψυχοσάββατων, που ανακαλούν παιχνίδια και αγάνες που από παλαιά τελούνται προς τιμή των νεκρών.

Ήδη γεννιέται ένα ερώτημα. Πώς συμβιβάζονται οι νεκροί και τα πένθη με τον εύθυμο και φαιδρό τόνο των αποκριάτικων εθίμων. Αρκεί να θυμηθούμε, ότι στις αρχές Μαρτίου, όταν σήμερα εορτάζουμε την Αποκριά με τα Ψυχοσάββατα της, οι αρχαίοι Αθηναίοι εόρταζαν τα Ανθεστηρίων, η οποία ομοίως είχε διπλή όψη. Ήταν δηλ. από τη μια εορτή των ανθέων, του οίνου και της αχαλίνωτης χαράς και από την άλλη εορτή των νεκρών και των ψυχών κατά την οποίαν τους απένειμαν τις πρέπουσες τιμές και τους προσέφεραν την πανοπερμία, χωρίς να επιτρέπεται να φάγει κανείς από αυτή. Κάτι αντίστοιχο συναντάμε στους αρχαίους Ρωμαίους (*Parentalia, Lemuria*), στους Πέρσες, αλλά και αλλού.

Στις προσφορές προς τους νεκρούς κατά το επιψημημόσυνο δείπνο, την λεγομένη μακαριά (γάλα με χονδροκομμένο κριθάρι), εκτός των κολλύβων, είναι τα ζυμαρικά, αυτά μεν από το "μακαρία" και "αιωνία" ονομάστηκαν μακαρόνια, η δε τρίτη εβδομάδα των Απόκρεων, της οποίας ταύτα είναι ως και το τυρί ειδικό έδεσμα, ονομάστηκε Μακαρωνού. Στην ιερότητα αλλά και στη δύναμη, την οποίαν ο λαός αποδίδει στις νεκρικές προσφορές, οφείλεται και η ουσήθεια τα κορίτσια να αποζητούν τη μαντεψία με το μακαρόνι της Τυρινής και άλλες ουσήθειες των Ψυχοσβατών.

Η τελευταία Κυριακή της Αποκριάς, η της Τυροφάγου, είναι γνωστή για τα πολλά της έθιμα γι' αυτό και λέγεται "Τρανή αποκριά". Ούτω ενώ μέχρι τότε, κορυφώνονται η ευθυμία, οι αθυροστομίες των μεταμφιεσμένων και οι χοροί, όταν ο ήλιος πλησιάζει να δύσῃ και σημάνει Εσπερινός, τότε άνδρες και γυναίκες προχωρούν προς την εκκλησία. Προετοιμάζονται να διανύουν το πέλαγος της νηστείας της Μεγ. Σαρακοστής, και θέλουν να εισέλθουν σε αυτό απαλλαγμένοι από ότι τους βαρύνει στις σχέσεις τους με τους άλλους χριστιανούς, έτοι γίνεται η ουγχώρηση ιερέων και εκκλησιασμάτως. Επιπλέον όταν νυκτώνει ανάπονται στα χωριά φωτιές (φανοί, κλαδαριές, μπουμπούνες, καψαλιές) όπου καίγονται και τα ομοιώματα όλοι συγκεντρωμένοι γύρω από τη φωτιά τραγουδούν και χορεύουν. Κάποτε η ουγκέντρωση γίνεται μετά το δείπνο και τότε το γλέντι παρατίνεται έως το πρωί, και όταν η φλόγα καταπέσει, τότε όλοι πηδούν πάνω από τη φωτιά.

Όμως και η ουσήθεια αυτή ανήκει εις τα λεγόμενα διαβατήρια και καθαρτήρια έθιμα, με τα οποία ο άνθρωπος στην αρχήν μιας νέας χρονικής περιόδου αποζητά να εξασφαλίσει την ευτυχία, αλλά και την προστασία από τους δαιμονες των επιδημιών και της επιζωτίας, ους οποίους δια των περιοδικών πυρών ζητούν οι χωρικοί να εξολοθρεύσουν. Μάλιστα τη βαθεία αυτή πίστη αποδεικνύει το μέγεθος και το τόπος των αναπτυμένων πυρών, αλλά και οι διάφορες σχετικές με αυτά ενέργειες, όπως στα Λακκοβίκια του Πλαγγαίου, στο Βογάτσικο της Δυτ. Μακεδονίας, στο Ζαγόρι της Ηπείρου όπου η μεγάλη φωτιά, που ανάβεται μετά το δείπνο της Κυριακής της Τυροφάγου, ονομάζεται Καλολόγος. Είναι φανερό, ότι οι φωτιές αυτές αλλά και του Πάσχα, ανάβονται σε υψώματα, ώστε το φως τους να επενεργήσει σε όσον το δυνατόν μεγαλύτερη ακτίνα. Το στοιχείο αυτό είναι φανερό στο έθιμο των χωριών της Φθιώτιδας, όπου "τη νύχτα που γίνεται η Ανάσταση, ένας Επίτροπος της εκκλησίας παίρνει μια σκλίδα (καλάμην βρίζας) αγιασμένη από τον αγιασμό των Φώτων, ανεβαίνει στο καμπαναρί ψηλά και την ανάβει. Ο τόπος γύρω που θα ιδή το φως αυτής της σκλίδας δεν έχει ανάγκη από χαλάζι".

Κατακλείδα της όλης εορτής, σε πολλές περιοχές, αποτελεί το δείπνο, στο οποίο παρακάθηνται όλοι οι συγγενείς. Είναι τράπεζα "συγγενική" και συμβολίζει τους οικογενειακούς δεσμούς σ' ένα σημαντικό σταθμό του βίου.

Τα φαγητά που παρατίθενται είναι μακαρόνια, αυγά, τυρόπιτες, γαλατόπιτες και ένα είδος ζωμού, το τυροζόμι. Τούτο ειδικώς παρασκευάζεται την ημέρα αυτήν από άγρια λάχανα (μυρώνια, καυκαλήθρες, παπαρούνες κλπ). Τα γιαχνίζουν και ρίχνουν και τυρί μυζήθρα, κομματάκια. Το φαγητό συνοδεύεται με ορισμένα έθιμα, τα οποία ποικίλουν από τόπου σε τόπου. Πολλές τέλος είναι και οι μαντευτικές συνήθειες της ημέρας αυτής:

α) Συνάγονται οιωνοί από το τραπέζι, "αν δηλαδή ιδούν κάτω από το τραπέζι, όταν αποφάνε, κανένα μερμηγκάκι, λέγουν πως θα πάει καλά το κονάκι, θα έχει σοδειά· ει δε μη, ξεφτιασμένα πράματα".

β) Ονειρομαντεία με το μακαρόνι, που κλέβουν από το δείπνο κατά την εσπέρα της Κυριακής της Τυροφάγου.

γ) Πυρομαντεία, π.χ. στην Αιτωλία την Αποκριά το βράδυ "μελετούν τ' αυγά και τα ψήνουν στη φωτιά. Όποιου σκάση, δεν θα είναι γερός, όπου ίδρωσει, θα είναι γερός".

Πολλές είναι οι προλήψεις και δειοιδαιμονίες των ημερών της Αποκριάς. Στην Κεφαλληνία "το πρώτο μασκαρά που θα ιδή κανείς πρέπει να τον εξερκίσῃ: Σίδερο το κεφάλι μου, κοφίνι το δικό σου!". Στη Μεθώνη "την Τυρινή το βράδυ πήγαιναν στα φιλικά σπίτια και αλείφαν τις πόρτες με τη γιασούρη".

Η πρώτη ημέρα της Μεγάλης Σαρακοστής είναι η Καθαρά Δευτέρα γι' αυτό λέγεται και πρωτονήστημα Δευτέρα και Αρχιδευτέρα. Λέγεται δε Καθαρά, διότι από το πρωί, κάθε νοικοκυρά καταγίνεται να καθαρίσει τα μαγειρικά της σκεύη από τα λίπη, πλέοντάς τα με ζεστό σταχτόνερο. Κάθε εργασία την ημέρα αυτή αποκλείεται, γιατί ουσιαστικά η Καθαρά Δευτέρα ανήκει ακόμα στην Αποκριά. Γ' αυτό και δεν υπολείπεται σε κέφι από τις ημέρας των Απόκρεων, με τη διαφορά ότι όλοι οικογενειακά, οι μεγάλοι με τις μπουκάλες, οι μικροί με τους χαρτατούς βγαίνουν στην εξοχή για τα κούλουμα.

Χαρακτηριστικά είναι τα τελούμενα στον Τύρναβο της Θεσσαλίας. Εκεί οιάδες εορταστών το πρωί ανάβουν στην πλατεία ή σε σταυροδόρι με φωτιά και βράζουν σε μεγάλη χύτρα το φαγητό της Καθαράς Δευτέρας, το "μπουρανί", μια χορτόσουπα αιλάδωτη από σπανάκι με λίγο ρύζι και λίγο ίδια να νοστιμίζει. Ενώ το μπουρανί βράζει επάνω στη φωτιά, η συντροφιά διασκεδάζει πίνοντας και λέγοντας άσεμνα τραγούδια και πειράγματα για τους διαβάτες που κατά τύχη πέρνουν από εκεί, ή για πρόσωπα της συντροφιάς. "Άμα άκουε κανείς τα τραγούδια αυτά, μπορούσε να λάβει μια ιδέα, τι ήσαν τα φαλλικά και τα άλλα όμοια άσματα των αρχαίων Ελλήνων" έγραψε ο Καρναβαλικός του 1858. Σε άλλα μέρη μεταμφίεζονται, και τραγουδούν.

Σήμερα 'ναι μέρα μας / κ' η Σκυλοδευτέρα μας,

σήμερα θα γανωθούμε / και στη λούμπα (=έλος) θα νιφούμε!

Αλλού φορούν δέρματα ζώων, κρεμούν κουδούνια από το λαιμό και διασκεδάζουν με αυτοσχέδιες παραστάσεις, όπως στην Κάρπαθον με τη καμουζέλλα, ήτοι μασκαρά με κουδούνια στο λαιμό, καβάλα στο γάιδαρο ξανάστροφα, όλους με δέρματα ζώων στους ώμους, το κεφάλι, το πρόσωπο.

Αλλού γίνεται διακωμώδηση βλάχικου γάμου με τη νύφη να έχει κρεμασμένα από το λαιμό της μεγάλα χάλκινα κουδούνια και με το συμπεθρίο καβάλα σε γαϊδάρους ανάστροφα. Στην γειτονική μας Θήβα η τελετή του γάμου έχει ως κατακλείδα το λείψανο. ένας ξαπλώνεται καταγής νεκρός και τον μοιρολογούν, αλλά έχαρνα αναστίνεται το ίδιο συναντάμε και στη Δερβίτσανη της Ηπείρου.

Το τέλος της εορταστικής περιόδου επισημάντεται με τον ενταφιασμό της Αποκριάς, ήτοι την κηδεία του Τυροφάγου ή του Καρναβαλου. Βεβαίως η παράσταση παρωδία τελετής κηδείας, έχει και βαθύτερη, συμβολική έννοια.

"Ο Λαζανάς ψυχομαχεί κι ο Μακαρούνης κλαίει

κι ο Κρόμμιδος σουρουσιραδεί απάνω στο τραπέζι."

Όμως στην κηδεία και στον ενταφιασμό της γριάς Αποκριάς θα αναφερθούμε εκτενέστερα σε άλλη ευκαιρία.

Έτσι θα κλείσω, με ένα σχετικό τραγούδι από την Ήπειρο (Αραβαντινός):

Δύο κυράδες κάθονταν
Οξ από την πόρτα τους
Μια της άλλης έλεγε
-Έχει ο άντρας σου χονδρή
-έχει και παρέχ' μωρή
-δε μου την εδανείζες
-καποιανής τη δάνεισα
και μου την αρρώστησε

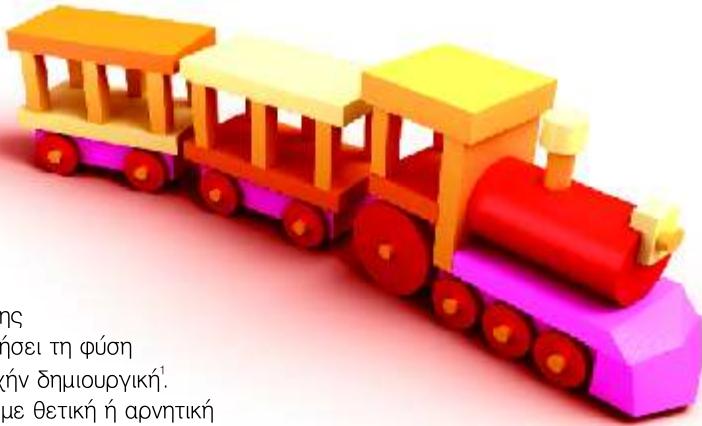
κι ίδαμαν κ' επάθαμαν
για να την γιατρέψουμε
δώκαμαν για γιατρικά
δώδεκα καλάθ' αυγά,
κ' έξη οκάδες βούτυρο,
όσο να την δούμε ορθή,
σαν αγγούρι τρυφερό».

Άντε και του χρόνου, φίλοι μου, και καλή Σαρακοστή.

• Στέλιος Μουζάκης
Ιστορικός ερευνητής πολιτισμών

παιδική λογοτεχνία από την Ελένη Α. Ηλία

Ο ρόλος του
παιχνιδιού
στην εκδήλωση της
αναγνωστικής
δημιουργικότητας στο
νηπιαγωγείο

O ποιαδήποτε προσέγγιση της διδασκαλίας της λογοτεχνίας δεν θα ήταν δυνατόν να αγνοήσει τη φύση του αναγνωστικού ρόλου που είναι κατεξοχήν δημιουργική¹.

Διαβάζοντας το αφηγηματικό κείμενο, αναπτύσσουμε θετική ή αρνητική στάση για τους διάφορους ήρωες², συμπεριλαμβανομένης της εκδοχής της ταύτισης μαζί τους. Φορτίζόμαστε συγκινησιακά από τα αφηγηματικά περιστατικά και αναπτύσσουμε διαρκώς προσδοκίες για την εξέλιξη της πλοκής³. Αναζητούμε και εντοπίζουμε όσα υποδηλώνονται⁴, προκειμένου να σχηματίσουμε συνεκτικά νοήματα και εικόνες. Όλες οι παραπάνω αντιληπτικές ενέργειες μας συνιστούν την αναγνωστική εμπειρία μας. Η εμπειρία αυτή απορρέει μεν από τα δεδομένα του έργου, τις τεχνικές, τις ενδείξεις που χρησιμοποιεί ο λογοτέχνης, είναι δε εντελώς προσωπική, ξεχωριστή και ιδιαίτερη, στο βαθμό που ο καθένας μας συνιστά μια μοναδική προσωπικότητα.

Η σχολική τάξη, πολύ περισσότερο το νηπιαγωγείο, όπου δεν υπάρχουν το ασφυκτικό ωρολόγιο πρόγραμμα και η βαθύτατη μολογία, συνιστούν το ίδιαντο πλαίσιο για να αναφερθούμε στην αναγνωστική εμπειρία μας και, μιλώντας για το κείμενο, να μιλήσουμε και για τον εαυτό μας, οπότε να τον ανακαλύψουμε και οι ίδιοι, να κάνουμε τα πρώτα βήματα για την κατάκτηση της αυτογνωσίας. Αυτό που καθιστά τη σχολική τάξη ίδιαντη είναι αφενός ότι μαθητές και δάσκαλος μοιραζόμαστε το ρόλο του αναγνώστη. Ο δάσκαλος, καθώς είναι ασφαλώς εμπειρότερος αναγνωστικά, διατυπώνει αρχικά εύστοχες ερωτήσεις προς τους μαθητές αναφορικά με την έκφραση της ανταπόκρισής τους, προκειμένου να συντελέσει στη συγκρότηση της σκέψης τους, ώστε σταδιακά να περάσουν από τις ερωταποκρίσεις στην αφήγηση⁵.

Αφετέρου η αποτελεσματικότητα της εκδήλωσης της αναγνωστικής εμπειρίας στη σχολική τάξη οφείλεται στη στενή, καθημερινή επαφή που αναπτύσσεται μεταξύ των συμμαθητών, η οποία προκαλεί τη διάθεση για επικοινωνία και ενθαρρύνει την προσωπική έκφραση. Στην κατεύθυνση αυτή θα συντελέσει επίσης η καταγραφή από το δάσκαλο της αναγνωστικής εμπειρίας που εκφράζουν τα νήπια και η αξιοποίηση και ανάδειξη της σε ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο, όπως με τη δημιουργία σχετικών ανοιχτών παραστάσεων και αντίστοιχων εκδόσεων (στις εικόνες που συνοδεύουν το παρόν άρθρο περιλαμβάνονται τα εξώφυλλα τέτοιων εντύπων).

Ίσως κάποιος θα αναρωτιάτω για τη σκοπιμότητα της χρησιμοποίησης παιχνιδιών ώστε οι μικροί μαθητές να συνειδητοποιήσουν, να εκδηλώσουν, να απολαύσουν τη δημιουργικότητά τους ως αναγνώστες. Όταν όλα τα νήπια θα έχουν εθίστεί να παρακολουθούν προσεκτικά την αφήγηση ή ανάγνωση του ποιητικού ή πεζού κειμένου, προσδοκώντας να τα γοητεύσει, να τα συναρπάσει και θα ανυπομονούν να ανταλλάξουν τις αναγνωστικές εντυπώσεις τους, τότε πράγματι οι εμψυχωτικές δραστηριότητες θα μπορούσαν και να παραλειφθούν. Ωστόσο, αν και στόχος όλων των εκπαιδευτικών είναι η καθολική συμμετοχή των μαθητών τους, συνήθως σημαντικό ποσοστό ανάμεσά τους δεν είναι πρόθυμο να ακούσει προσηλωμένο μια λογοτεχνική ιστορία. Αν όμως αντιλαμβάνονταν ότι η παρακολούθηση της θα ήταν προϋπόθεση για να πάρουν μέρος στο παιχνίδι που θα ακολουθήσει, τότε πραγματικά το παιχνίδι θα μπορούσε να αποτελέσει το ισχυρότερο κίνητρο για να ανακαλύψουν τη μαγεία της λογοτεχνίας. Επιπλέον το παιχνίδι θα ωθήσει τα νήπια να ξεπεράσουν τις αναστολές που προκαλεί σε αυτά η δυσκολία τους στη λεκτική έκφραση, λόγω της διαφορετικής πολιτισμικής κουλτούρας που ενδεχομένως ανήκουν, του χαμηλού μορφωτικού επιπέδου της οικογένειας από όπου προέρχονται κ.λπ. Τέλος, η αυτοπειόθηση, η δύναμη που δίνει το μαγικό αντικείμενο των εμψυχωτικών δραστηριοτήτων, είναι τις περισσότερες φορές απαραίτητη για να αποκαλύψουμε τη σκέψη μας, για να μας ενθαρρύνει να διεκδικήσουμε μια ισότιμη με των άλλων θέση στην ομάδα.

Ας περάσουμε λοιπόν σε ενδεικτικά παιχνίδια, που έχουν εφαρμοστεί με επιτυχία σε διαφορετικές τάξεις δημοσίων νηπιαγωγείων⁶. Τα παιχνίδια αυτά σχεδιάζονται πάντα με βάση τις ιδιότητες, τα στοιχεία των συγκεκριμένων κειμένων που διδάσκομε. Ξεκινάμε με εμψυχωτικές δραστηριότητες που αναφέρονται σε πεζά κείμενα.

¹ W. Iser, *The Implied Reader*, The Johns Hopkins University Press, Baltimore and London, 1990, σσ. 44-45.

² W. C. Booth, *The Rhetoric of Fiction*, Penguin Books, Middlesex, 1987, σσ. 71, 79, 131, 396-398.

³ W. Iser, δ. π., σ. 37 και Ελένη Α. Ηλία, *Ο Αναγνώστης και η λογοτεχνική δημιουργία του Ηλία Βενέζη*, Αστήρ, Αθήνα 2000, σ. 106.

⁴ W. Iser, δ. π., σ. 31.

⁵ Πρόκειται για τη διδακτική αρχή της φθίνουσας καθοδήγησης, σύμφωνα με τα κειμενοκεντρικά μοντέλα διδασκαλίας. Βλ. σχετικά το κείμενο των Ε. Α. Ηλία και Ηλία Γ. Ματσαγγούρα, "Από το παιχνίδι στο λόγο: Παραγωγή παιδικών κειμένων μέσα από παιγνιώδεις δραστηριότητες" στον τόμο *Έρευνα και Πρακτική του Γραμματισμού στην Ελληνική Κοινωνία*, επιμ. Π. Παπούλια - Τζελέπη, Κ. Θηβαίος, Α. Φερεριάτη, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2006, σσ. 308-311.

⁶ Πρόκειται για νηπιαγωγεία της Δυτικής Αττικής, όπου διδάσκω από το 2000. Συγκεκριμένα για το 2^ο Νηπ/γείο Μαγούλας κατά το σχ. Έτος 2000-2001, το 4^ο Αστροπόργυρου από το 2001-2002 έως το 2007-2008 και το 1^ο Αστροπόργυρου για το 2008-2009.

1. Παρέα με τους ήρωες των βιβλίων: Ο νηπιαγωγός ρωτά τα παιδιά αν θα ήθελαν να τα επισκεφτούν οι ήρωες της ιστορίας που άκουσαν. Στη συνέχεια ζητά να κλείσουν τα μάτια τους και υπόσχεται πως όταν ειδοποιηθούν να τα ανοίξουν, οι ήρωες θα βρίσκονται ανάμεσά τους. Στο διάστημα αυτό, χρησιμοποιώντας ένα χαρακτηριστικό αντικείμενο για κάθε αφηγηματικό πρόσωπο, μεταμφίζει ορισμένα από τα παιδιά. Αφού γίνει η αναγνώριση των ηρώων, ακολουθούν ερωτήσεις καταρχάς από το δάσκαλο. Για το έργο "Ο Τριγωνοψαρούλης" για παράδειγμα, οι ερωτήσεις που απευθύνονται στους μεταμφιεσμένους μαθητές έχουν την ακόλουθη μορφή: Τες μας κυρία Σουπιά, τι γνώμη έχεις για το μαθητή σου τον Τριγωνοψαρούλη;" Σε επόμενο μάθημα όλα τα διακριτικά αντικείμενα συγκεντρώνονται σε ένα σημείο και κάθε παιδί επιλέγει κάποιο για τον εαυτό του και κατ' επέκταση επιλέγει το ρόλο του, εκφράζει την ταύτισή του. Με τον τελευταίο τρόπο τα νήπια παρουσίασαν την ανταπόκρισή τους στο έργο Ο Μικρός Πρίγκιπας του Εξυπερύ. Στα διαφορετικά κεφάλαια τοποθετούσαμε δύο συνήθως αντικείμενα μέσα σ' ένα στεφάνι του χουλα-χουπ, το οποίο αναπαριστούσε κάποιον από τους πλανήτες. Το ένα αντικείμενο ήταν συνήθως το χαρακτηριστικό κασκόλ και όποιος το επέλεγε, μετά το άγγιγμα του μαγικού ραβδιού μεταμορφώνόταν ασφαλώς σε Μικρό Πρίγκιπα. Όποιος προτιμούσε να μεταμορφωθεί στο λουλούδι, τυλιγόταν με την κόκκινη φόρδα. Το μεγάλο τετράδιο το κρατούσες κατά τη μεταμφίεση ο γεωγράφος, την αριθμομηχανή ο επιχειρηματίας κ.ο.κ.

2. Το μαγικό εισιτήριο: Σε μια παρόμοια δραστηριότητα όλα τα παιδιά περιμένουν με κλειστά μάτια, προκειμένου κάποιο να πάρει το μαγικό εισιτήριο. Πρόκειται για ένα αντικείμενο σχετικό με την αφηγηματική υπόθεση, που όποιος το αποκτά, έχει τη δυνατότητα να εισέλθει στον κόσμο του βιβλίου, να επιλέξει το ρόλο του σε αυτόν και την εξέλιξη της δράσης.

3. Ο ωκεανός της Φαντασίας: Η ίδια δυνατότητα δίνεται και σε όποιον βρεθεί στον κατάλληλο χώρο, που είναι ο ωκεανός της Φαντασίας. Σε κεντρικό σημείο της αίθουσας απλώνουμε πολλά πολύχρωμα υφάσματα και καλούμε τα νήπια να κάνουν βουτιές μέσα εκεί. Ακριβώς επειδή θα βρίσκονται στον ωκεανό της Φαντασίας, θα μπορούν να βλέπουν τα πιο πρωτότυπα στοιχεία αναφορικά με την ιστορία που διαβάζουμε.

4. Τα μαγικά λόγια: Για να περάσουμε στον κόσμο του αφηγήματος αρκεί κάποτε να προφέρουμε τα μαγικά λόγια. Διάσκοντας το παραμύθι "Η Πεντάμορφη και το Τέρας" όχι από διασκευή αλλά σε ακριβή απόδοση από το πρωτότυπο, ως μαγικά λόγια αντί των τετριμένων "άμπτρα κατάμπτρα" επιλέγουμε στίχους από δημοτικά τραγούδια. Καθώς έχουμε χωρίσει το έργο σε δώδεκα κεφάλαια, χρησιμοποιούμε δώδεκα διαφορετικούς στίχους, οι οποίοι να σχετίζονται νοηματικά με το περιεχόμενο του αντίστοιχου κεφαλαίου. Για το πρώτο κεφάλαιο, για παράδειγμα, όπου έχουμε δώσει τον τίτλο "Η Πεντάμορφη στην εξοχή", τα μαγικά λόγια που οφείλουν να αποστηθίσουν τα νήπια, συνίστανται στο στίχο "Βουνά μου και λαγκάδια μου και κάμποι με τα ρόδα". Οι μικροί μαθητές τον προφέρουν τρεις φορές, ώστε να τους δοθεί η δυνατότητα να αφηγηθούν τη συνέχεια της ιστορίας σύμφωνα με τις προσδοκίες τους, όπως διαμορφώνονται από τις ενδεξεις του κειμένου και τις επιθυμίες τους.

5. Οι άταχτοι στίχοι: Για τη διδασκαλία του Δημοτικού Τραγουδιού ειδικότερα, παίζουμε τους άταχτους στίχους. Τα νήπια αφηγούνται ιστορίες με ερέθισμα δύστιχα συνήθως, που έφυγαν από τη θέση τους στα δημοτικά τραγούδια, για να ύρουν σε μας να τα γνωρίσουμε. Συχνά μάλιστα στη συνέχεια ακούμε στο σύνολό του το ποίημα από όπου οι στίχοι προέρχονται. Οι ιστορίες των νηπίων εντάχθηκαν σε ένα θεατρικό κείμενο, που παρουσιάστηκε σε αντίστοιχη έκδοση⁷. Σύμφωνα με την υπόθεση του παραμυθιού μας, οι νέοι ενός τόπου συμμετέχουν σε διαγωνισμό αφήγησης με θέμα τους στίχους που ορίζει για τον καθένα το συμβούλιο των σοφών, προκειμένου να επιλεγεί ο διάδοχος του θρόνου, με μοναδικά κριτήρια την καλοσύνη και την εξυπνάδα.

Συνεχίζουμε με εμψυχωτικές δραστηριότητες για την έκφραση της ανταπόκρισης σε ποιήματα παλαιότερων και σύγχρονων δημητουργών.

6. Μαγικές εικόνες: Επιδιώκοντας τα νήπια να αντιληφθούν και να απολαύσουν την εικονοπλαστική ιδιότητα του ποιητικού λόγου γενικότερα, τα καλούμε να φτιάξουν τις μαγικές εικόνες. Θέτουμε ως προϋπόθεση κατά τη διάρκεια της απαγγελίας από το δάσκαλο ή από ηχογράφηση να κρατούν τα μάτια τους κλειστά, ώστε να παραμένουν συγκεντρωμένα στην ακρόαση των ποιημάτων. Στη συνέχεια παρουσιάζουν την εικόνα που το καθένα "βλέπει" και ενθουσιάζονται διαπιστώνοντας πόσο διαφορετικές είναι οι εικόνες μεταξύ τους αν και προκύπτουν από την ακρόαση των ίδιων ακριβώς λέξεων.

7. Τα γυαλιά της Φαντασίας: Στο ίδιο αποτέλεσμα οδηγούμαστε και εφόσον χρησιμοποιήσουμε τα γυαλιά της Φαντασίας. Πρόκειται για έναν πολύχρωμο σκελετό γυαλιών που ακριβώς επειδή ανήκει στην κυρία Φαντασία, όποιος τα φοράει μπορεί να βλέπει τις πιο πρωτότυπες εικόνες.

⁷ Βλέπε φωτ. Α

από την Σωτηροπούλου Μυρτώ

Ακράτεια Ούρων Γυναικών Πόσο εύκολα αντιμετωπίζεται

Υπάρχουν πολλές αιτίες της ακράτειας:

Η ακράτεια είναι ένα σύμπτωμα διαφόρων καταστάσεων, ασθενειών ή ανατομικών ανωμαλιών:

- Εγκυμοσύνη, εμμηνόπαιση, πολλαπλοί τοκετοί, απόφραξη ουροφόρων οδών από όγκους, κυστίτιδες, βλάβη νεύρων της ουροδόχου κύστης, βλάβες η κακώσεις της σπονδυλικής στήλης, χειρουργικές επεμβάσεις της περιοχής, σακχαρώδης διαβήτης, αγγειακά εγκεφαλικά επεισόδια, σκλήρυνση κατά πλάκας, νόσος του **Parkinson**, νόσος του **Alzheimer**, λήψη διαφόρων φαρμάκων όπως διουρητικά, μυοχαλαρωτικά, αντικαταθλιπτικά κλπ.

Χρειάζεται ειδικό έλεγχο η ακράτεια;

Υπάρχουν πολλών ειδών ακράτειες. Η αντιμετώπιση είναι διαφορετική για κάθε είδος ακράτειας, έτοι είναι απαραίτητη η διάγνωση του τύπου της ακράτειας με ένα ειδικό έλεγχο, τον Ουροδυναμικό Έλεγχο. Είναι ανώδυνος, διαρκεί περίπου μισή ώρα, και με αυτόν αναγνωρίζεται η αιτία της ακράτειας και καθορίζεται η αντιμετώπιση της.

Πώς αντιμετωπίζεται η ακράτεια;

Ανάλογα με τον τύπο της ακράτειας υπάρχει και η αντίστοιχη αντιμετώπιση.

Διακρίνονται οι εξής μορφές ακράτειας:

- **Ακράτεια ούρων από προσπάθεια:** απώλεια ούρων με το βήχα, το περπάτημα, το φτάρνισμα, το χορό, το σήκωμα βάρους.

Αντιμετωπίζεται είτε συντηρητικά με ειδικές ασκήσεις, με βιοανάδραση, είτε με διάφορες προθέσεις που κλείνουν την ουρήθρα είτε με φάρμακα είτε με χειρουργείο

- κολποανάρτηση με τομή στην κάτω κοιλία
- περιουρηθρική η διουρηθρική έγχυση ειδικών ουσιών
- τοποθέτηση ειδικής τανίας στην ουρήθρα που εμποδίζει την απώλεια ούρων, με τοπική αναισθησία στον κόλπο, χωρίς απαραίτητη νοσηλεία σε νοσοκομείο. Τελευταίου τύπου επέμβαση, με άριστα αποτελέσματα.

- **Ακράτεια ούρων επιτακτικού τύπου:** Αιφνίδια και έντονη ανάγκη για ούρηση που ακολουθείτε από απώλεια ούρων. Η γυναίκα δεν προλαβαίνει να φτάσει στην τουαλέτα η να ξεκλειδώσει την πόρτα του σπιτιού.

Αντιμετωπίζεται κυρίως με φαρμακευτική αγωγή η βότανα. Η συντηρητική αντιμετώπιση περιλαμβάνει διαπαιδαγώγηση της κύστης / βιοανάδραση.

Μπορεί σε κάποιες περιπτώσεις να χρειαστεί χειρουργική αντιμετώπιση του προβλήματος με διευρυντική ειλεο-κυστεο-πλαστική, η εξωστηρεκτομή.

- **Ακράτεια μικτού τύπου:** Γυναίκες με συμπτώματα ακράτειας ούρων από προσπάθεια και επιτακτικού τύπου.
Αντιμετώπιση ανάλογη.

Με τον όρο ακράτεια εννοούμε την απώλεια μικρής ή μεγάλης ποσότητος ούρων χωρίς την θέληση μας. Ένα μεγάλο ποσοστό γυναικών, 13 εκατομμύρια στις Ήνωμένες Πολιτείες και 3/10 γυναίκες στην Ελλάδα πάσχουν από ακράτεια ούρων. Το ποσοστό των γυναικών που πάσχουν από ακράτεια είναι διπλάσιο από αυτό των ανδρών στη μέση ηλικία.

Η ακράτεια δεν είναι απαραίτητη ένα φυσιολογικό στοιχείο της γήρανσης ή του τοκετού. Μπορεί να προσβάλλει γυναίκες κάθε ηλικίας, άτοκες η πολύτοκες. Αν και εμφανίζεται πολύ συχνότερα από ότι αναφέρεται, αισθήματα ντροπής και ελλιπής πληροφόρηση οδηγούν μόνο ένα μικρό ποσοστό γυναικών να ζητήσουν βοήθεια από τον γιατρό τους. Και στις πιο εξελιγμένες κοινωνίες η ακράτεια αποτελεί ακόμα ένα θέμα "ταμπού".

Μπορεί να δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα στην καθημερινή ζωή της γυναίκας και στην ποιότητα της ζωής της.

Πολλές μελέτες έχουν δείξει επιρροή της ακράτειας στην ψυχολογική κατάσταση της γυναίκας -μέχρι κατάθλιψη, επιρροή στην αυτοεκτίμησή της ενώ μπορεί να οδηγήσει στην κοινωνική της απομόνωση. Αυτό όμως που δεν έρουν οι γυναίκες είναι ότι σήμερα αντιμετωπίζεται γρήγορα και εύκολα.

- **Ακράτεια ουρών από υπερπλήρωση:** Όταν η ουροδόχος κύστη δεν μπορεί να αδειάσει για διάφορους λόγους και είναι συνεχώς σε κατάσταση υπερπλήρωσης.
Αντιμετώπιση ανάλογα με το αίτιο.
  - **Λειτουργική ακράτεια:** εμφανίζεται σε ασθενείς με κινητικά ή νοητικά προβλήματα. Ανήκει σε μία από τις προαναφερθείσες ομάδες.

Συμβουλή: Μιλήστε άφοβα για το πρόβλημα της ακράτειας στο γυναικολόγο σας. Είναι συχνό πρόβλημα που μπορεί εύκολα να αντιμετωπισθεί αλλά μόνο μετά από τον κατάλληλο έλεγχο και την διευκρίνιση της αιτίας έχουμε και την καταληξτέρη αντιμετώπιση, μόνιμη και χωρίς επιπλοκές. ●

*Σωτηροπούλου - Νικάτου Μυρτώ
Μαιευτήρας Γυναικολόγος*

Οεγκέφαλος είναι ελεύθερος να κινείται λίγο μέσα στο κρανίο και γι' αυτό μπορεί να "σεισθεί" από ένα βίαιο κτύπημα. αυτό μπορεί να προκαλέσει διάσειση, μια κατάσταση εκτεταμένης, αλλά συνήθως προσωρινής διαταραχής του εγκεφάλου. Ο χρόνος κατα τον οποίο ο πάσχων μένει αναίσθητος είναι παντοτε μικρός και ακολουθείται πάντα από πλήρη ανάνηψη. Η διάσειση μπορεί να διαγνωσθεί ασφαλώς μόνο μετά την πλήρη ανάνηψη του πάσχοντος.

διάγνωση

Θα υπάρχει:

- Σύντομη ή μερική απώλεια συνείδησης ως επακόλουθο ενός κτυπημάτος στο κεφάλι.

Μπορεί να υπάρχει:

- Ζαλάδα ή ναυτία κατά τη διάρκεια της ανάκαμψης.
  - Απώλεια μνήμης που αφορά τα γεγονότα της στιγμής του τραυματισμού ή τα αμέσως προηγούμενα.
  - Ήπιος πονοκέφαλος σε όλο το κεφάλι.

αντιμετώπιση

οι στόχοι μας είναι:

- Να εξασφαλίσουμε την πλήρη και ασφαλή ανάνηψη του πάσχοντος.
  - Να ζητήσουμε ιατοκίνη βοήθεια αν χρειαστεί.

διαδικασία

Αν ο πάσχων δεν ανακτήσει πλήρως τις αισθήσεις του μέσα σε 3 λεπτά:

- Καλούμε ασθενοφόρο.
  - Τον τοπιθετούμε στην στάση ανάνηψης.
  - Παρατηρούμε και καταγράφουμε το ρυθμό της αναπνοής, του σφυγμού καθε 10 λεπτά.

Αν ο πάσχων ανακτήσει γρήγορα τις αισθήσεις του:

- Συνεχίζουμε να τον παρατηρούμε προσεκτικά, για να αντιληφθούμε οποιαδήποτε μείωση του επίπεδου ανταπόκρισης ακόμη και μετά την εμφανή ανάκαμψη.
  - Αναθέτουμε τον πάσχοντα στη φροντίδα ενός υπεύθυνου ατόμου. ΔΕΝ επιτρέπουμε στον πάσχοντα που έχει τραυματιστεί ενώ αθλείται να συνεχίσει την άθληση ή το παιχνίδι χωρίς την έγκριση γιατρού.
  - Συμβουλεύουμε τον πάσχοντα να επισκεφθεί τον γιατρό του το συντομότερο δυνατόν. ●

Δέσποινα Κονταξή
Φυσικοθεραπεύτρια
Π. Καθηγήτρια ΙΕΚ Λαζαρίδης

卷之三

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ

ΤΣΑΜΟΥ Π. ΔΗΜΗΤΡΑ

ΑΠΛΣ ΤΡΙΔΟΣ 11
ΟΙΝΟΗ - ΑΤΤΙΚΗΣ, 19012

ΤΗΛ.: 6942260383, 6944273093

Σωτηροπούλου Μυρτώ
Μαιευτήρ Χειρουργός Γυναικολόγος
Εξειδικευμένη στην Ακράτεια Ούρων
& Χαλάρωση Πυελικού Εδάφους

ΣΠ. Μερκούρη 27, Περιοχή Χίλτον
Στάση Μετρό "Ευαγγελισμός"
Τηλ. 2107220198, Κινητό: 6974441102

Εκδήλωση μνήμης για τα 100 χρόνια από το θάνατο του Μακεδονομάχου Βαγγέλη Κοροπούλη

Mε αφορμή τα 100 χρόνια από το θάνατο του Μανδραίου Μακεδονομάχου Αγωνιστή και Οπλαρχηγού Βαγγέλη Κοροπούλη, ο Δήμος Μάνδρας διοργάνωσε, για πρώτη φορά, εκδήλωση μνήμης και τιμής το πρωί της Κυριακής 11 Ιανουαρίου 2009. Στην ίδια εκδήλωση τιμήθηκαν ακόμη τρεις Μακεδονομάχοι Αγωνιστές, οι οποίοι αποτελούσαν την προσωπική φρουρά του Οπλαρχηγού και κατάγονταν επίσης από τη Μάνδρα. Πρόκειται για τους Μελέτη Μάλλιο, Μελέτη Λογοθέτη και Αναστάσιο Γκλιάτη. Στη σεμνή τελετή, η οποία έγινε στην πλατεία "Βαγγέλη Κοροπούλη", παραβρέθηκαν πολλοί συγγενείς των Αγωνιστών δημιουργώντας μία συγκινητική ατμόσφαιρα. **Βασική ομιλήτρια ήταν η κ. Ευαγγελία Πανωλιάσκου ***, εκπαιδευτικός και συγγενής του ήρωα οπλαρχηγού Βαγγέλη Κοροπούλη, η οποία με την εξαιρετική ομιλία της προκάλεσε συγκίνηση σε όλους του παρευρισκόμενους. Χαιρετισμό απεύθυνε και η Δήμαρχος κ. Γιάννα Κριεκούκη η οποία εξήρε τους Αγώνες των πατριωτών Μακεδονομάχων και εξέφρασε την υπερηφάνεια όλων των Μανδραίων πολιτών που η πόλη της Μάνδρας δίνει τέτοιου είδους, ανθρώπινα και διαχρονικά πρότυπα. Τελειώνοντας προέτρεψε και ευχήθηκε το παράδειγμα και την ανιδιοτελή θυσία αυτών των ηρώων να μιμηθούν και οι σύγχρονοι πολίτες αυτής της πόλης.

Η Ομιλία της κας Ευαγγελίας Πανωλιάσκου-Καμαρίτσα είχε ως εξής:
Βαγγέλης Κοροπούλης (1885-1908)

Πανοσιολογιότατε
Αξιότιμη κυρία Δήμαρχος
Κυρίες και κύριοι,

Aισθάνομαι βαθειά συγκίνηση, ιερή, για την μεγάλη τιμή που μου επιφυλάχθηκε να πω εγώ λόγους τιμής κι ευγνωμοσύνης αυτή την ιερή ώρα. Την ώρα που βρισκόμαστε μπροστά στη μορφή ενός αγνού ήρωα, ενός σεμνού και γερού πατριώτη, ενός πατριώτη μας, που έγραψε ιστορία, που τίμησε την ιδιαίτερη πατρίδα μας και άφησε παράδειγμα φωτεινό για τις μεταγενέστερες γενιές.

Φαίνεται πως οι ήρωες δεν πεθαίνουν. Ζουν. Ζουν ανάμεσά μας και διαμορφώνουν τη σκέψη μας και οδηγούν τα έργα μας. Γιατί τι είναι εκείνο που μας αθεί να τους στήνουμε μνημεία, να τους στεφανώνουμε στις εθνικές γιορτές, να τους κάνουμε μνημόσυνα, να γράφουμε γι αυτούς βιβλία, να έχουμε συνεχή αναφορά προς αυτούς; Τι άλλο από το ότι τους αισθανόμαστε κοντά μας και τους νοιώθουμε ικανούς να μας βγάλουν μέσα από την πεζότητα και τη μιζέρια της καθημερινότητας και να μας δώσουν υψηλότερους στόχους για τη ζωή μας. Τι άλλο από το ότι τους ζηλεύουμε γιατί αυτοί τόλμησαν να υπηρετήσουν, με όλες τις συνέπειες που είχε η τόλμη τους, να υπηρετήσουν ιδέες και μάλιστα την άγια ιδέα της πατρίδας.

Ανάμεσα τους και ο πατριώτης μας Βαγγέλης Κοροπούλης, ο συμπατριώτης μας, το γέννημα και θρέμμα του τόπου μας, που κάποια στιγμή ξεχώρισε από τους πολλούς

και συνηθισμένους κι έγινε ο ήρωας.

Άστραψε μπροστά του το όραμα της ελεύθερης πατρίδας και τον αιχμαλώτισε. Άκουσε τον φλογερό λόγο του Ιωνος Δραγούμη "Να σώσουμε την Μακεδονία και η Μακεδονία θα μας σώσει" και φτερούγισε η καρδιά του από ενθουσιασμό και αίσθημα ευθύνης. Και ξεκίνησε. Παίρνοντας την ευχή του πατέρα του για τον δρόμο του χρέους. Για ν' αφήσει την πνοή του στον τόπο που υπερασπίσθηκε ως Οπλαρχηγός Α τάξης και φονεύθηκε στην Σιάτιστα το 1908.

Ο Μακεδονικός Αγώνας ήταν μια προέκταση του αγώνα των Ελλήνων κατά των Τούρκων αρχικά. Με την επανάσταση το 1821 και τους ποταμούς αιμάτων που τότε χύθηκαν δεν απελευθερώθηκαν όλα τα μέρη της Ελλάδος. Το Ελληνικό Κράτος που τότε δημιουργήθηκε ήταν μικρό, έφτανε μέχρι την Λαμία περίπου. Τα υπόλοιπα τμήματα της Ελληνικής γης έπρεπε να συνεχίσουν τους αγώνες τους και να ενταχθούν στον Εθνικό Κορμό. Στη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα, ως το 1870, έγιναν στη Μακεδονία διάφορα επαναστατικά κινήματα κατά των Τούρκων, που δεν οδήγησαν όμως στην ποθητή λύση. Από το 1870 όμως άρχισε από τους Βουλγάρους δυναμική προσπάθεια να διεισδύσουν στη Μακεδονία και να την καταλάβουν. Ο αγώνας τότε έγινε διμέτωπος. Δεν ήταν μόνο κατά των Τούρκων, που εύκολα διακρίνονταν γιατί τους χώριζε η θρησκεία. Ήταν και κατά

από την Ευαγγελία Πανωλιάσκου - Καμαρίτσα

των Βουλγάρων, που ήσαν ομόθρησκοι και που με την Βουλγαρική Εξαρχία που δημιούργησαν και που προήλθε από εθνικισμό και τροφοδοτούσε τον εθνικισμό. Θόλωναν ην κατάσταση. Η απειλή αυτή, με τη μορφή εκκλησιαστικής, εκπαιδευτικής και πολιτιστικής αντιπαράθεσης προς τον Ελληνισμό, συνεχίστηκε ως τα μέσα της δεκαετίας του 1890.

Τότε ακριβώς, καθώς το Ελληνικό Κράτος είχε εξασθενήσει και είχε απογοητευθεί από τον άτυχο Ελληνουρούκικο πόλεμο του 1897, με τον όποιον επεδίωκε να διευρύνει τα όρια του, τότε οι Βούλγαροι επέλεξαν δυναμικά μέσα για την επιβολή των σχεδίων τους. Η νέα τακτική υιοθέτησε τις μεθόδους της ένοπλης και βίαιης ένταξης των Μακεδόνων, ιδιαίτερα της υπαίθρου, στην Βουλγαρική Εξαρχία και τη βουλγαρική εθνική ιδέα. Στο στόχαστρο τους μπήκαν οι ιερείς και οι δάσκαλοι, γιατί αυτοί συντηρούσαν τον ελληνισμό στις ψυχές των Μακεδόνων. Αμέτρητοι οι τραγικοί θάνατοι από Βουλγάρους,

Παρά τις προσπάθειες του ντόπιου ελληνικού στοιχείου ν' αντισταθεί με τα ελάχιστα μέσα που είχε στη διάθεση του, η βουλγαρική κίνηση ολοένα κέρδιζε έδαφος, με την απειλή, τον τρόμο, τις προδοσίες, το χρήμα. Η Μακεδονία χανόταν σίγουρα.

Μπροστά στην κρίσιμη αυτή κατάσταση αφυπνίστηκε το Ελληνικό κράτος και ολόκληρος ο Ελληνισμός. Απ' άκρου σ' άκρο. Εθελοντές αυτόκλητοι παρουσιάζονταν για να δώσουν το "παρών", να μπουν στα ένοπλα τμήματα που οργανώνονταν μυστικά για να μπουν στην Μακεδονία, να την σώσουν. Ο θάνατος ο τραγικός του Μακεδονομάχου Παύλου Μελά ξεσήκωσε τους πραγματικούς Έλληνες που έκαναν δική τους υπόθεση πλέον τη διάσωση της Μακεδονίας.

Ένας από αυτούς τους αγνούς Έλληνες πατριώτες, που θα μπορούσε να πει τους λόγους του ποιητή "νοιώθω για σε, Πατρίδα μου, στα σπλάχνα χαλασμό" είναι και ο Βαγγέλης Κοροπούλης, το σέμνωμα του τόπου μας, μπροστά στην ηρωική μορφή του οποίου βρισκόμαστε.

Την προτομή του, που έστησαν επάξια ο τότε Δήμαρχος κος Αριστοτέλης Πέππας και άλλοι ευαισθητοποιημένοι πρόκριτοι του τόπου μας. Ο ήρωας ζει και μας μιλάει με τη θυσία του.

Ο Βαγγέλης Κοροπούλης γεννήθηκε στην Μάνδρα Αττικής το έτος 1885 και ήταν ανεψιός από αδελφή του Μακεδονομάχου στρατηγού Νικολάου Ρόκα από την Μάνδρα, με το ψευδώνυμο Καπετάν Κολιός.

Ο Βαγγέλης Κοροπούλης πολέμησε στα Μακεδονικά Βουνά από το 1903 εως το 1908. Η οικογένεια του ήταν από την Μάνδρα και πατέρας του ήταν, ο Δημήτριος Ηλία Κοροπούλης πατέρας 5 παιδιών και εργάτης στην Μάνδρα. Οποίος όμως επειδή δεν μπορούσε να συντηρήσει την πολυμελή οικογένειά του, αναζήτησε αλλού εργασία την οποία και βρήκε τελικά, στην Καμάριζα Λαυρίου σε μια ξένη μεταλλευτική εταιρία όπου δούλευαν πολλοί, αλλά με άσχημες και πρωτόγονες συνθήκες. Όταν ο Βαγγέλης έγινε 17 χρονών, άρχισε να εργάζεται και αυτός στο ίδιο συγκρότημα, με τις ίδιες άσχημες συνθήκες. Δούλευαν μέσα σε υπόγειες στοές για να εξορύξουν μόλυβδο και κάρβουνο. Το πρώτι έμπαιναν στις στοές καθαροί και άσπροι, και το βράδυ έβγαιναν μαύροι σαν την πίσσα. Παρ'

όλα αυτά το ημερομίσθιο δεν έφτανε, και όταν ο Βαγγέλης έγινε 19 χρονών άρχισε να διαβάζει καθημερινά τις εφημερίδες προκειμένου να βρει αλλού εργασία, διότι δεν μπορούσε να εργάζεται με αυτές τις συνθήκες.

Παράλληλα όμως διάβαζε και τα πρωτοσέλιδα άρθρα των εφημερίδων που έγραφαν καθημερινά για τα φοβερά και φρικιαστικά εγκλήματα που έκαναν οι Βούλγαροι και οι Τούρκοι εις βάρος του Ελληνικού πληθυσμού στην Μακεδονία. Κάθε φορά που ο Βαγγέλης διάβαζε τα άρθρα έτριζε τα δόντια του και έλεγε στους γονείς του ότι αν τους είχε κοντά θα τους έτρωγε ζωντανούς.

Μια μέρα λοιπόν πηγαίνει στο σπίτι του και λέει στους γονείς του: Θέλω να φύγω να πάω στην Μακεδονία να πολεμήσω τους Τούρκους και τους Βούλγαρους όπως πολεμά και ο θείος μου ο Νικολάκης Ρόκκας".

Ο οποίος στρατηγός Ρόκκας στα απομνημονεύματά του, γράφει σχετικά για τον Κοροπούλη: "φορούσε πάντοτε στολή πραγματικού αρματολού ήταν ψηλός και ωραιότατος ἄνδρας. Έφερε λευκή φουστανέλα και μεταξωκεντημένη φέρμελη. Τ' άρματα του άστραφταν από καπνισμένο μάλαμα και ασήμι, οι επιγονατίδες του και τα όπλα του ήταν όλα κεντημένα με ασήμι και μάλαμα, και όλη του η παράσταση απεικόνιζε έναν έφηβο χάρμα οφθαλμών. Και μαζί με όλες τις χάρες που του έδωσε η φύσις είχε προικισθεί και με ζηλευτή λεβεντιά, ευγενή ψυχή και λέοντος καρδία. Η λέξη φόβος ήταν άγνωστος εις τον ηρωικώς πεσόντα, αειμνηστον ωραίον τούτο έφηβον καπετάνιον, του οποίου το γλυκύ μειδίαμα, η σύνεσις και η παληκαρία θα μας μείνει αλημόνητη".

Ο Βαγγέλης Κοροπούλης φεύγει από την Μάνδρα για την Μακεδονία αποφασισμένος, και αμετάκλητος ζητά την ευχή από τους γονείς του για να πραγματοποιήσει το όνειρο του.

Στην αρχή του Μακεδονικού αγώνα εξεκίνησε ως απλός στρατιώτης εθελοντής, με αρχηγό τον Καπετάν Βέργα. Σε λίγο όμως χρονικό διάστημα, μόλις το 1906, προβιβάζεται στο βαθμό του οπλαρχηγού και το 1907 λόγω εξαίρετων πράξεων, παίρνει το βαθμό του Αρχηγού των αντάρτικων ομάδων.

Μετά την λήξη του Μακεδονικού αγώνα του 1908 παραμένει στην Σιάτιστα ως ανταποκριτής της εφημερίδας "ΕΜΠΡΟΣ". Ο ήρωας μας ως δημοσιογράφος έγινε πολύτιμος συνεργάτης στο δίκτυο πληροφοριών του Ελληνικού Κράτους. Στην συνέχεια ο Κοροπούλης δέχεται τρεις ανεπιτυχίες απόπειρες δολοφονίας, χωρίς όμως οι Τούρκοι να τον λυγίσουν. Στην 4^η όμως απόπειρα, σε μια καλά στημένη παγίδα δολοφονείται μέσα σε φιλικό σπίτι στην Σιάτιστα, στη θέση Μπάρα.

Ο Βαγγέλης Κοροπούλης ήταν άνδρας με εθνική και ιστορική συνείδηση κάτι που απέδειξε με τον όρκο που έδωσε: **"Η Μακεδονία δεν πρόκειται να χαθεί δύο ο Κοροπούλης θα είναι δρυθιος, αλλά ούτε ο Κοροπούλης μπορεί να ζήσει όταν χαθεί η Μακεδονία"**. Ο γενναίος Κοροπούλης επέλεξε να ζήσει ή να πεθάνει ελεύθερος και κράτησε τον όρκο του ως χρηστός πολίτης, ως ευσεβής Χριστιανός και ως τίμιος άνθρωπος. Γράφει κάπου στο αρχείο του: **"Όταν έστησα το λημέρι, την ζωή μου την είχα παραδώσει στο Θεό"**. Συγκιντική είναι και η επιστολή που στέλνει προς τους γονείς του: **"Απόψε εξέρχομαι εν Μακεδονίᾳ έχοντας μαζί μου τρία παιδιά από την Μάνδρα, τον Μελέτη Μάλιο, τον Νίκο Πλέστη αι τον Αναστάσιο Γκλιάτη. Σας παρακαλώ να μη στενοχωρη-**

θείτε καθόλου, διότι εγώ πάω για καλό δικό μου και της πατρίδος μου, είναι αμαρτία λοιπόν να στεναχωριέστε, διότι εάν εγώ φονευθώ θα πέσω μαχόμενος υπέρ πατρίδος και θα δοξαστείτε και εσείς και η πατρίδα μας.

Ο Κοροπούλης υπήρξε ένας γνήσιος και αντιπροσωπευτικός ήρωας της αιώνιας φυλής μας. Υπήρξε ηγέτης του οποίου οι στρατιωτικές ικανότητες ήσαν πολύ μεγάλες. Ο Κοροπούλης είχε πίστη στην τελική νίκη και την κατάκτηση της ελευθερίας, την οποία η Θεία Πρόνοια δεν του επέτρεψε να χαρεί, γιατί παρέδωσε την τελευταία του πνοή στην ιερή υπόθεση της Ελευθερίας. Άλλωστε, σε κάποια άλλη επιστολή προς τους γονείς του έλεγε τα εξής: "εγώ δεν πρόκειται να γυρίσω στο σπίτι και θα αγωνισθώ μέχρι να ελευθερωθεί η Μακεδονία και να πεθάνω εδώ". Ήταν αποφασισμένος να πεθάνει για την πατρίδα.

Ο Κοροπούλης έλαβε μέρος σε 16 σκληρές μάχες. Εκεί όμως που διακρίθηκε με το ολιγομελές τμήμα του, ήταν στην Μάχη του Στρεμπένου της Φλώρινας. Γράφει ο Κοροπούλης: "Η μάχη δήρκησε 16 ώρες και εφονεύθησαν τρεις συμπατριώτες μου εκ Μάνδρας Αττικής, οι οποίοι αγωνίσθηκαν ηρωικώς: **Ο Μελέτης Μάλιος, ο Μελέτης Λογοθέτης και ο Αναστάσιος Σταματίου Γκλιάτης**". Στον επικήδειο λόγο του που έκανε για τους τρεις φονευθέντες τελειώνει ως εξής:

Τένναιαι ψυχαί Μελέτη Μάλιο, Αναστάσιος Γκλιάτη και Μελέτη Λογοθέτη παρακαλέσατε τον ύμιστον ίνα σας εκδίκουμενος δώσει και εις εμείς ένδοξον θάνατον.

Ο γενναίος αρχηγός Βαγγέλης Κοροπούλης αγωνίστηκε και θάφτηκε στα τιμημένα χώματα της ένδοξης Μακεδονίας. Όλοι οι δρόμοι της Σιάτιστας είναι ποτισμένοι με το αίμα του γενναίου αρχηγού, διότι οι Τούρκοι τον έσερναν δεμένο πίσω από ένα άλογο σ' όλη την πόλη, επαληθεύοντας έτσι με τον πιο τραγικό τρόπο το αγαπημένο του τραγούδι, που συχνά τραγουδούσε:

*Έναν θάνατο ποθώ
Γία την ελευθερία
Και για τιμή να σκοτωθώ
μ' άγιο χώμα να σκεπαστώ
μεσ' την Μακεδονία*

Αυτά για τον ήρωα μας τον Μακεδονομάχο Βαγγέλη Κοροπούλη. Και οφείλουμε ευγνωμοσύνη στον άξιο συμπολίτη μας, τον αξιότιμο κ. Χρίστο Στάμου που έκανε έργο της ζωής του να συγκεντρώσει σε βιβλίο και να γνωρίσει έτσι και στους μεταγενέστερους τη ζωή και τα έργα του ήρωα πατριώτη μας. Αποτελεί καύχημά μας πλέον ότι και η πόλη μας η Μάνδρα πρόσφερε ότι εκλεκτό στον μεγάλο αγώνα της Μακεδονίας.

Η Μακεδονία ελευθερώθηκε -μετά τους Βαλκανικούς πολέμους του 1912-1913- και η ελευθερία της βγήκε μέσα "από τα κόκαλα των Ελλήνων τα ιερά", έτσι πάντοτε γίνεται. Οι άνθρωποι φεύγουν, οι ιδέες και οι αξίες για τις οποίες αγωνίζονται μένουν. Λέει κι ο ποιητής "φεύγουμε εμείς, το έργο μας για την πατρίδα μένει. Άς είναι η μνήμη τους αιώνια μέσα μας κι απέραντη η ευγνωμοσύνη μας.

Η Μακεδονία μας ελευθερώθηκε. Άλλα δεν έπαισε ποτέ να απειλείται. Δεν έλειψαν ποτέ οι σφετεριστές της. Οι βόρειοι γείτονές μας άλλοτε απροκάλυπτα και άλλοτε κεκά-

λυμμένα και ύπουλα καραδοκούν να βρουν την ευκαιρία να πατήσουν την ιερή αιματοβαμμένη γη μας. Κάποιοι από αυτούς θρασύτατα κλέβουν το όνομα της, την ιστορία της, τον πολιτισμό της. Πλαστογραφούν μια μεγάλη δική τους "Μακεδονία" που φθάνει μέχρι τη Θεσσαλονίκη, ενημερώνουν τις κυβερνήσεις των κρατών κατά τα συμφέροντα τους. Όλοι γνωρίζουμε τις κινήσεις τους. Πράγματι και σήμερα η Μακεδονία απειλείται, κινδυνεύει. Το ερώτημα είναι: Υπάρχουν σήμερα οι άγρυπνοι Έλληνες; Οι άγρυπνες συνειδήσεις;

Οι εχθροί της Πατρίδας μας έχουν κάνει το παν να αποκοιμίσουν την εθνική συνειδήση. Ονόμασαν τον πατριωτισμό εθνικισμό και μιλάνε για αφοπλισμό, την ώρα που οι γείτονες λαοί υπεροπλίζονται. Και από το άλλο μέρος, ο ευδαιμονισμός, η καλοζωία, η διασκέδαση έχουν απονευρώσει και αποδύναμωνει τη νεολαία μας. Γιατί να πάνε στον στρατό; Ο εχθρός σήμερα είναι μέσα μας, είναι μέσα από τα τείχη και είναι ο πιο φοβερός και απειλητικός. Είναι ανάγκη για αυτό να δώσουμε στους νέους μας ιδανικά. Να κρατήσουμε όρθια τη ψυχή τους, ψηλά τις καρδιές τους. Αν δεν κάνουμε έτσι και αφήσουμε να ρέουν τα γεγονότα όπως θέλουν οι εχθροί μας, η ευθύνη μας θα είναι μεγάλη. Γιατί όπως λέει κι ο Παλαμάς: **"κρίτες θα μας δικάσουν, οι αγέννητοι, οι νεκροί"**.

Για όλους αυτούς τους λόγους αξίζει ο δίκαιος έπαινος στην εκλεκτή Δήμαρχο μας και Ιωάννα Κριεκούη, για την ωραία πρωτοβουλία της, την οποίαν απολαμβάνουμε όλοι αυτή την ώρα μετά το μνημόσυνο που τέλεσε η Εκκλησία μας. Την πρωτοβουλία να τιμηθεί ο ήρωας του τόπου μας μακεδονομάχος Βαγγέλης Κοροπούλης, με την συμπλήρωση 100 ετών από τη θυσία του στα ιερά χώματα της Μακεδονίας μας. Και είναι η εκδήλωση αυτή εκδήλωση τιμής και ευγνωμοσύνης, αλλά και ένα σπουδαίο και ανεξίτηλο μάθημα εθνικής αγωγής για τους νεώτερους.

Γράφει ο Θουκυδίδης στον Επιτάφιο του: **"άθλα οις κείται αρετής μεγιστα, τοις δε και ἀνδρες ἀριστοι πολιτεύουσι"**, όπου η αρετή και η ανδρεία επαινούνται και βραβεύονται, εκεί ζουν και αναπτύσσονται "άνδρες άριστοι", γενναίοι, με ιδανικά και αγώνες για αυτά.

Όρα τιμής κι ευγνωμοσύνης η ώρα αυτή.

Αλλά και ώρα αυτοκριτικής και προβληματισμού.

Όρα ευθύνης και χρέους απέναντι στις επόμενες γενιές.

Χρέος να δημιουργήσουμε μια κοινωνία, όπου οι αξίες θα έχουν αξία. Και η θυσία για αυτές θα είναι αυτονόητη, γιατί αυτές νοηματοδοτούν την ζωή του ανθρώπου και χωρίς αυτές ο άνθρωπος περιπίπτει σε απλό βιολογικό όν.

Όρα μνήμης, τιμής και ευγνωμοσύνης.

Αλλά και καυχήσεως. Γιατί η ιδιαιτέρα Πατρίδα μας ανέδειξε ψυχωμένους πατριώτες. Οι απόγονοι τους ζουν ανάμεσά μας, ζωντανοί κήρυκες του ηρωισμού και της ανδρείας τους.

Ας ενώσουμε κι εμείς τη φωνή μας με τη φωνή του Κ. Παλαμά, που βάζει στο στόμα της "Μεγαλόψυχης Μητέρας" της Πατρίδας, για όσους θυσίασθηκαν για αυτήν:

**Πνοές, κι αν πλανάστε σ' άλλη ζωή, λείψανα κι αν κοιμάστε,
Σας λειτουργώ στη δόξα μου. Μακαρισμένοι νάστε!
Αιωνία η μνήμη του.** //

Οι συνταγές του ηλίθιου. Ελεγκτής VS λαμόγιου, αλλοδαπού & μπάρμπα...

[Από το blog <http://peslac.pblogs.gr>]

Σήμερα αποφάσισα να βγω επιτέλους από το σπίτι (γι' αυτό έβρεχε...) Έκανα τα ψώνια μου, ξεποδαρίστηκα, έφαγα τη βροχή στη μούρη, πιάστηκε το χέρι από την ομπρέλα (καταραμένο Pet Society, ανάπτηρο με έχεις αφήσει) και πήρα επιτέλους το λεωφορείο της επιστροφής, φυσικά με το ipod στα αυτιά, ώστε να ακούω μουσικούλα και όχι τις υστερίες της κάθε κυράτσας που περιμένει το λεωφορείο πέντε λεπτά παραπάνω και της ξίνισε ο τραχανάς...

Ξαφνικά βλέπω αναταραχή... Τοσάντες και πορτοφόλια να ανοίγουν, χέρια να χώνονται σε τοέπες, είχε μπει στο λεωφορείο ελεγκτής... Όλα καλά, ο τυπικός έλεγχος, οι πόρτες που δεν ανοίγουν μην τυχόν και πηδόζουν έξω οι παραβάτες, το σκίσμο του εισιτηρίου, συνέχισα να ακούω τη μουσικούλα μου, μέχρι που άκουσα την ατάκα του ελεγκτή σε έναν τύπο που καθόταν ακριβώς από πίσω μου...

"Το εισιτήριο το έχετε χτυπήσει στις εφτάμιση το πρώι, κύριε!" Από μόνη της η ατάκα, βέβαια, δεν έχει τίποτε το κακό. Άλλα αν προσθέσεις και το γεγονός ότι η ώρα ήταν δυόμιση το μεσημέρι, τότε υπάρχουν δύο πιθανότητες. Ή ο τύπος νόμιζε ότι το εισιτήριο ισχύει μιάμιση μέρα, αντί για μιάμιση ώρα ή ήταν λαμόγιο και φαντάζόταν ότι ο ελεγκτής δεν θα το πρόσεχε... (Ε, τι στα κομμάτια τον λένε ελεγκτή τότε;) Το λαμόγιο εντυμερώνεται ότι ή θα πρέπει να δώσει τα στοιχεία του ή θα πρέπει να πληρώσει 60 ευρώ πρόστιμο (δεν τον χάλασε, φαντάζομαι, που για να μην δώσει ένα ευρώ, έδωσε εξήντα!) και ο ελεγκτής συνεχίζει μέχρι πίσω, όπου εντοπίζει κι έναν Ρώσο, Ουκρανό, Πολωνό -θα σας γελάσω- που δεν είχε καν πρωινό εισιτήριο να δώσει (εντελώς απροετοίμαστος...)

Από εκείνη τη στιγμή ακριβώς ξεκίνησε το σώου, οπότε μπορείτε να φανταστείτε ότι το ipod έκλεισε και μπήκε στην τσέπη, διότι και να μην έκλεινε, δεν θα άκουγα τίποτε από τις κραυγές! Αν είχα και ποπ κορν, μάλιστα, θα ήταν πιο απολαυστική η διαδρομή!

Ο ελεγκτής δίνει εντολή να κλείσει η πίσω πόρτα, ώστε να μην την κοπανήσει ο παραβάτης! Παράλληλα, εν μέσω των ρητορικών ερωτήσεων του αλλοδαπού ("Γκαι ντώρα τι θα γκίνει; Εντώ μέσα θα μείνω;"), επιστρέφει στο λαμόγιο για να τον ρωτήσει τι αποφάσισε! ("Τι θα πάρετε; Πρόστιμο ή στοιχεία;") Έλα όμως, που παράλληλα έπρεπε να κατεβαίνουν και επιβάτες, αλλά όσοι ήταν στην πίσω πόρτα, έπρεπε να μετακινθούν στη μεσαία λόγω εμπάργκο, οπότε το λεωφορείο άρχισε να μοιάζει με το καρναβάλι της Πάτρας.

Μια μαντάμ να προσπαθεί να χωρέσει ανάμεσα στον ελεγκτή και το κάθισμα, ώστε να κατέβει, τοιρίζοντας στον οδηγό "Περιμένετε, περιμένετε!" ενώ ο ελεγκτής περιμένει το λαμόγιο να του δώσει τα στοιχεία του και έκραζε πα-

ράλληλα και τον αλλοδαπό που για παραβάτης είχε και πολύ υφάκι, αδελφάκι μου... Το λαμόγιο να λέει ότι δεν έχει λεφτά, αλλά ούτε και ταυτότητα (τι αφρομένος, βρε παιδί μου!) και να αρνείται να δώσει τα στοιχεία του φωναχτά, καθώς τον έπιασε ο πόνος των Προσωπικών Δεδομένων. Ο αλλοδαπός επίσης να μην έχει ταυτότητα (βρε παιδί μου, όλοι οι αγνώστων στοιχείων με τον ΟΑΣΑ μετακινούνται;) και να απαντά στο κράξιμο του ελεγκτή με ακράδαντα επιχειρήματα, όπως "Ναι, γκαλά! (όχι με τη Σταματέρη)" και "Ντι μας λες!"

Το λαμόγιο λέει στον ελεγκτή να του δώσει να γράψει εκείνος τα στοιχεία του (αμέ, μετά άντε να βρει ο ελεγκτής τον Κορνήλιο Τζετζεροχύμογλου που θα έγραφε ο τύπος στο χαρτί!), ο αλλοδαπός να φωνάζει "Γκαι ντώρα ντι θα γκίνει!", ο ελεγκτής να απαντά: "Όταν πήρες το λεωφορείο ήξερες ότι δεν έχεις εισιτήριο!" και μια μαντάμ να προσπαθεί πάλι να φτάσει στη μεσαία πόρτα κάνοντας ενόργανη στις χειρολαβές... Οπότε εκεί μπαίνει νέος παίκτης στο παιχνίδι και η αγωνία κορυφώνεται!

Ένας μπάρμπας, από αυτούς με την περίεργη φωνή που όπως και να μιλήσει, μοιάζει σαν να πνίγεται, σηκώθηκε κι άρχισε να βρίζει τον ελεγκτή που μπήκε με το έτοι θέλω και κλειδώσει τις πόρτες και σταματά το λεωφορείο όποτε θέλει (τον μπέρδεψε με το φανάρι μάλλον!) Ο ελεγκτής να κρατιέται να μη βρίσει τον μπάρμπα και να του εξηγεί ότι οι πόρτες κλείνουν όταν εντοπίζεται παραβάτης. Ο μπάρμπας να ξαναουριλάζει ότι ο ελεγκτής είναι δικτάτορας (Χάιλ Χίτλερ!) και σιγά την παράβαση και διάφορα άλλα υστερικά για το ΕΑΜ, τον Βενιζέλο, τη Χούντα, πότε θα έρθει ο Βασιλιάς, και τα λοιπά... Από κοντά εμφανίζεται και μια κοπελιά που μόλις μπήκε και την έχει πιάσει πανικός επειδή δεν μπορεί να χτυπήσει το εισιτήριο στο, κλειδωμένο πλέον, ακυρωτικό. (Δώστο στον ελεγκτή να στο σκίσει, βρε ηλίθια, δεν βλέπεις ότι εδώ έχουμε άλλο δράμα;) Ο ελεγκτής απημδισμένος βάζει το λαμόγιο να υπογράψει σε ένα χαρτί (κι άμα τον βρεις, σφύρα μου!) και παίρνει τον αλλοδαπό μπροστά, για να περιμένουν την Αστυνομία στο τέρμα της διαδρομής.

Ο μπάρμπας συνεχίζει το ακατάσχετο κράξιμο -σιγά μη σταματούσε τώρα που βρήκε ευκαιρία να τα πει- το λαμόγιο, που στην ουσία ήταν μεγαλύτερος παραβάτης μια και πήγε να εξαπατήσει κιόλας, λούφαξε στην καρεκλίσα του ανακουφισμένο που τη γλίτωσε, ενώ άρχισαν και οι κλασικές, Έλληνιδες κυράτσες στο πίσω κάθισμα να διηγούνται τα συνταρακτικά συμβάντα που έχουν στιγματίσει τη ζωή τους, όπως εκείνο το ακυρωτικό που είχε λάθος ώρα ή τους κακούς οδηγούς που κανονικά πρέπει να λένε στους επιβάτες όταν μπαίνουν μέσα, να ακυρώνουν εισιτήριο!!! (Τί λες κυρά μου; Μήτρας να έχουμε κι έναν τροχονόμο στο γκαράζ σου, να σου θυμίζει να βάζεις τη ζώνη όταν μπαίνεις στο αυτοκίνητο;)!

Λίγο πριν το τέλος του σώου, το λεωφορείο κάνει στάση και μπαίνει ένας μαθητής με την τσαντούλα του. Για κακή του τύχη, έπεισε πάνω στον ελεγκτή ο οποίος τον κεραυνοβόλησε με το "Ο νεαρός έχει εισιτήριο!!!". Ο νεαρός κάτι φέλλισε τρέμοντας, οπότε ο ελεγκτής έδωσε εντολή να ανοίξει πάλι η πόρτα και κατέβασε τον άτυχο μαθητή με τη φράση: "Με τα πόδια, αγοράκι μου, με τα πόδια!!!

Πάλι καλά που ο τύπος δεν είναι ελεγκτής σε πλοιό, γιατί βλέπω τον Αργοσαρωνικό να γεμίζει με λαθρεπιβάτες!!! edit: Ναι, η φωτό είναι του εισιτηρίου μου! Το σκάναρα για να το θυμάμαι! Τέτοιο σώου δεν απολαμβάνεις ούτε με θεατρικό εισιτήριο!!!

Ο μαγευτικός κόσμος του βιβλίου

Της ποιήτριας & συγγραφέως
Ευγενίας Βουτσινά Βασιλειάδου

Ο κόσμος του βιβλίου είναι ένα μικρό καράβι που δεμένο μας περιμένει στο λιμάνι να ανεβούμε επάνω του και να ταξιδέψουμε μαζί του. Σαν σηκώσει την άγκυρα και ξεκινήσει το θαλασσινό αεράκι θα μας ανεμίζει τα μαλλιά και η θάλασσα ήρεμη θα μας συντροφεύει στο ταξίδι της γνώσης και της χαράς. Στο ταξίδι μας στα λιμάνια που θα σταματήσουμε θα γνωρίσουμε νέους κόσμους παραμυθένιους που δεν τους είχαμε ποτέ φανταστεί. Θα μάθουμε χιλιάδες πράγματα που μας ήταν άγνωστα. Θα κολυμπήσουμε στα καταγάλανα νερά της γνώσης. Στη σελίδα κάθε βιβλίου θα παρακολουθήσουμε τις ιστορίες των ηρώων του που θα ενσαρκώνονται μπροστά μας. Θα μάθουμε τις μύχιες σκέψεις τους, θα λυπηθούμε με τις λύπες τους ή θα χαρούμε με τις χαρές τους, με ένα λόγο θα γίνουμε ένα με τους ήρωες του. Με τη φαντασία μας θα πλανιόμαστε στο όνειρο και θα φτιάχνουμε εικόνες και παραστάσεις. Θα φανταστούμε το πως θα είναι οι ήρωες του και πως είναι η ζωή τους μέσα στο βιβλίο. Κάθε ένα βιβλίο που διαβάζουμε έχει να μας διηγηθεί ιστορίες άλλοτε βγαλμένες μέσα από τη ζωή και άλλοτε βγαλμένες από το χώρο του παραμυθιού και του ονείρου. Σαν τις διαβάζουμε ποιλλές φορές θα βρίσκομαι κάτι που μας αγγίζει βαθιά. Θα βρίσκουμε εικόνες που και εμείς οι ίδιοι έχουμε ζήσει στη ζωή μας και θα συγκινούμαστε. Πόσα άπειρα πράγματα δε μαθαίνουμε από το βιβλίο που μας μιλά για ιστορίες αιώνων και για πολιτισμούς που αν δεν ήταν αυτό δε μαθαίναμε ποτέ. Σε οποιαδήποτε ηλικία μπορούμε να γίνουμε φίλοι του βιβλίου είτε είμαστε μικροί είτε είμαστε μεγάλοι. Ιδιαίτερα όμως τα παιδιά καλό είναι να έρθουν σε επιαφή με το βιβλίο από μικρά και δηλ στη προσχολική ηλικία. Οδηγός του παιδιού πρέπει να είναι ο γονείς του. Αυτοί πρέπει να το παροτρύνουν με όμορφο τρόπο να του διαβάζουν βιβλία και έτσι και αυτό να εξοικειωθεί με τα βιβλίο και να γίνει φίλος του. Δε φτάνει να λέμε σε ένα παιδί να διαβάζει αλλά αν και εμείς διαβάζουμε εύκολα θα ακολουθήσει το παράδειγμα μας. Σπουδαίοί Έλληνες και ξένοι συγγραφείς έχουν γράψει θαυμάσια βιβλία με όμορφη εικονογράφηση που μπορούν να τραβήξουν το ενδιαφέρον των παιδιών και να τα ψυχαγωγήσουν. Σπουδαίο ρόλο στην εξάπλωση του βιβλίου παιζούν και οι κατά τόπο βιβλιοθήκες που μπορεί ο αναγνώστης να γίνει μέλος τους και να δανείζεται βιβλία. Στους πειρισσότεροι Δήμους λειτουργούν βιβλιοθήκες και επιτελούν σημαντικό έργο. Υπάρχουν όμως Δήμοι που δεν ενδιαφέρονται να δημιουργήσουν βιβλιοθήκες και αφήνουν τους αναγνώστες τους χωρίς τη πρόσβαση στο βιβλίο. Καλό είναι αυτοί οι Δήμοι να σκεφτούν λογικά και να ξεκινήσουν τις ενέργειες να δημιουργήσουν βιβλιοθήκη που αυτό θα είναι για όλους ωφέλιμο.

Χαρίστε με κάθε ευκαιρία ένα βιβλίο στα παιδιά αλλά και στους μεγάλους για να ταξιδέψουν στο κόσμο της γνώσης και της φαντασίας. ●

ποίηση άνοιξη

Ροδομάγουλη Άνοιξη μαγευτική Θεά των λουλουδιών και των ερώτων απλώνεις κεντίδια το χώμα ανθεί με χρώματα χιλια θαμπώνεις τον κόσμο.

Με πράσινο στρώνεις και βάφεις τη γη και πάνω σ' αυτό τα χρώματα βάζεις το κόκκινο εδώ και το κίτρινο εκεί το ροζ το γαλάζιο, στα άνθη μοιράζεις.

Χρυσές πινελιές και ευωδιάζει η γη και στα βήματα σου ο κόσμος αλλάζει στα ρόδινα βάφεις κάθε ανατολή τη δύση ολοκόκκινη τη πας να πλαγιάσει.

Ω! τι πανδαισία τι χρώματα φως σαν μια ζωγραφιά ο κόσμος φαντάζει πουλιά και λουλούδια δες στήνουν χορό και στα ροδοπέταλα δροσιά τώρα στάζει.

Και σαν γύρω στρώσεις χαλί μαγικό και μύρια αρώματα τη πλάση γεμίσουν μιλάν οι καρδιές και λεν σ' αγαπώ ψυχές και χαμόγελα στο γύρω ανθίζουν.

Ευγενίας Βουτσινά Βασιλειάδου

φυγή

Δεν με νοιάζει για κανένα βιάζομαι να πάω στα ξένα.
Θέλω να λιποτακτήσω ποτέ να μην ξαναγυρίσω.

Με καλούν απ' το υπερπέραν
άδικα εδώ με 'φέραν.
Αφήστε με σας λέω να φύγω στη λησμονιά να καταφύγω.

Άλλη αντοχή δεν έχω μόνο αυτό ζητώ να έχω στα χρόνια τα κατοπινά να ξαποστάσω παντοτινά.

Μα, οιμέ, τι συμφορά γιατί να ζούμε μια φορά;
Θα 'ταν πιο ωραίο, μα την αλήθεια να μην σ' αντίκριζα, ζωή ηλίθια.

Χαρατσής Θεωνάς

ποίηση

άνοιξη σε θάλασσα ψυχρή

Ξημέρωσε ήρθε Μάρτιος με χρώματα και άνθη, και πίσω των ξεχάστηκαν όλα τα Άγια Πάθη....

Ο κόσμος έξω τριγυρνά γυρεύει λίγο χρώμα σαν πούπουλο φαντάζεται της εξοχής το χώμα ...

Ξαπλώνουν, τρέχουν, χαίρονται φωνάζουν διασκεδάζουν και όσα χάρισε θεός όλοι τους τα θαυμάζουν...

Υπάρχουν όμως και παιδία υπάρχουν και μεγάλη, που στης ζωής το Γολγοθά χαρά δεν είδαν πάλι...

Όποτε ανθίζει η ζωή να ανθίζει και η ψυχή μας ποτέ να μην ξεχάσουμε που άρχισε η ζωή μας και τον γονιών που στάλθηκε στο πλάι σου για χρόνια να τον ξεχνάς και να γυρνάς όταν γυρνούν τα χιόνια ...

Φρειδερίκη Αργυρίου

όμορφη που ναι η ζωή

Όμορφη που ναι η ζωή για έρωτα πλασμένη κι όμως, ποτέ δεν ξέρουμε το τι μας περιμένει.

Απόλαυσε λοιπόν κι εσύ την ομορφιά ετούτη και να μην σκέφτεσαι ποτέ την δόξα και τα πλούτη.

Zanetta Kaluba - Papaiannou

Πανηγυρική
Εκδήλωση
της "Δαείρας"
Επτά χρόνια
Πολιτιστική δράση
& ανακήρυξη
Επιτίμων Μελών

H σημαντικότερη έως σήμερα παρουσίαση του Κέντρου Ελευσινιακών Μελετών έγινε την Τετάρτη 4 Φεβρουαρίου, με θέμα "το Βυθισμένο Ράριον πεδίο", και ομιλητή τον πρόεδρο της ΔΑΕΙΡΑΣ κ. Αναστάσιο Στάμου, Καθηγητή και Συγγραφέα του βιβλίου "Ιερά Ελευσίς", στην κατάμεστη Αίθουσα Εκδηλώσεων του Πολιτιστικού Οργανισμού Ελευσίνας. Παρουσιάστηκε σε σειρά διαφανειών πώς ήταν η Προϊστορική Ελευσίνα, 8.000 χρόνια πριν, όπως ακριβώς αναφέρεται στον Ομηρικό Ύμνο "εις Δήμητρα", ως "φερέσβιον ούθαρ αρούρης", δηλαδή ως "ο Μαστός της Γῆς ο Ζωαδόπτης". Μεθοδική μελέτη και ευφυής συνδυασμός κρισίμων αρχαίων κειμένων, με επαλήθευση από πορίσματα συγχρόνων Γεωλογικών ερευνών περί Προϊστορικών καταστροφών στην Ελλάδα, καθώς και η μαρτυρία ενός αλιέως-δύτη για ύπαρξη βυθισμένου τείχους, οδηγούν αρκετά πειστικά στο ξεδίπλωμα μιας άγνωστης έως τώρα Ιστορίας. Μιας Ιστορίας που η γνώση της μπορεί να καθοδηγήσει σήμερα ενδεδειγμένες ενέργειες αναδείξεως της αληθινής ταυτότητας της Ελευσίνας, εμπνέοντας Όραμα με σύγχρονες δράσεις, όσων νοιάζονται για την υγιή πορεία του ιερού αυτού τόπου των Ελλήνων.

Η πρωτοβουλία του Κέντρου Ελευσινιακών Μελετών, να τιμήσει τρεις Προσωπικότητες της περιοχής μας, που παρακολουθούν την επιτάχυνη πορεία και τις διαλέξεις της ΔΑΕΙΡΑΣ, και έχουν συμβάλει με το Έργο τους στην ανάδειξη του Πολιτισμού και της Ιστορίας του τόπου μας, άφορε πολύ καλές επίσης εντυπώσεις. Το ΔΣ της ΔΑΕΙΡΑΣ απένειμε αναμνηστικούς τιμητικούς τίτλους ανακηρύσσοντας Επίτιμα Μέλη και προσφωνώντας:

- Τον κ. **Μιχάλη Λεβέντη**, τον Δήμαρχο Ελευσίνος επί δωδεκαετίαν, ως την πιλέον σημαντική προσωπικότητα της πόλεως τα τελευταία σαράντα χρόνια, αφού επί εποχής του α) συνεγράφη η "Ιστορία της Ελευσίνος", ένα δίτομο μνημειώδες έργο, β) θεομοθήτηκαν τα "Αισχύλεια" και τιμήθηκε με Ανδριάντα ο Αισχύλος, γ) πραγματοποιήθηκε Παγκόσμιο Συνέδριο για τις Αρχαιότητες της Ελευσίνας, και εξεδόθησαν τα Πρακτικά του Συνεδρίου. Ο Μιχάλης Λεβέντης επιπέλεσε ένα τεράστιο Έργο που πρέπει να παραδειγματίζει και να εμπνέει τους νεώτερους.

- Τον κ. **Μελέτιο Τσαντίλα**, τον Δήμαρχο Μάνδρας επί ενδεκαετίαν, ως τον Λόγιο άνδρα, γηραιό τέκνο του τόπου μας, με συγγραφές δοκιμών Φιλοσοφικού και Ιστορικού περιεχομένου, καθώς και νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Με ευρεία μόρφωση και αρθρογραφία στον τοπικό τύπο, με απόψεις και σκέψεις τοπικής αυτοδιοικήσεως. Τονίστηκε μάλιστα ότι ο Μελέτης Τσαντίλας εκφωνώντας πατριωτικούς λόγους σε δημόσιες επετειακές τελετές συγκινεί και ενθουσιάζει το ακροατήριο.

- Τον κ. **Χρήστο Στάμου**, ως πρωτοπόρο Συγγραφέα και ερευνητή της Ιστορίας της Μάνδρας και των Κουντουριών. Χάρις στην άοκνη πολύχρονη συλλογή στοιχείων και καταγραφή ντοκουμέντων που διενεργεί για ιστορικές προσωπικότητες της περιοχής, η πόλη του η Μάνδρα εορτάζει σήμερα την μνήμη και τιμά Κουντουριώτες Ήρωες, όπως τον Νικόλαο Ρόκα-Ζερβονικόλα. Με αξέπιανη δημόσια δράση και αντάρτηκη αγωνιστική ψυχή, ο Χρήστος Στάμου προσφέρει συνεχώς ιδίοις αναλώμασιν τις πινευματικές του δυνάμεις για την προαγωγή ου Πολιτισμού και της Ιστορίας του τόπου μας.

Η ΔΑΕΙΡΑ απηύθυνε κάλεσμα για νέα Μέλη και τονίστηκε προς όλους, ότι το Κέντρο Ελευσινιακών Μελετών ενδιαφέρεται για την Ιστορία της ευρύτερης περιοχής, από Ελευσίνα-Μάνδρα-Μαγούλα έως Βίλια-Οινόν-Δερβενοχώρια, και ότι ερευνά για ολόκληρο τον ζωτικό χώρο των εντοπίων κατοίκων ως μια ενιαία πολιτισμική ενότητα. ●

ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ
ΟΔΟΣ ΣΙΦΝΑΚΑΝΟΥ ΑΡΧΙΝΟΣ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΥΠΕΙΟΝΟΥ 1-18
ΤΙΜΗ ΕΚΔΟΣΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡ.1
ΕΤΟΣ ΒΙΗΣ ΑΡΙΘ. ΘΥΛΑΣΣ. 1929
ΜΥΡΤΗ ΔΗ. ΟΙΚ. ΚΑΛΑΦΑΚΗΣ

ΕΜΠΡΟΣ
ΜΕΓΑΛΗ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΘΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΤΕΤΑΡΤΗ
3
ΑΠΡΙΛΙΟΥ
1929
ΕΙΚΑΣΤΗ ΛΕΩΝΙΔΑΣ Π. ΠΑΝΑΓΟΣ

ΜΙΑ ΜΗΝΥΣΙΣ ΕΠΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΕΙ ΚΑΧΑ ΤΩΝ ΤΕΩΣ ΔΙΟΙΚΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

Σοβαρωτάτη κατάγονταις υφορμώνας τούς άλλους Διοικητάς της Εθνικής Τραπέζης κ.α. 'Άλ. Διοικήτην και Τσουδερόν κατηγόριμη όποια κατούν εἰς τὴν Εισαγγελίαν. Μηνυτής είναι ό δεκανον μεγαλειτέρων μετόχων της Εθνικής Τραπέζης κ. 'Άριστορενής Χατζημιχαλίδης, ο οποίος έπισυνάπτει δυκώδη φάκελλον, παρέχων εἰς τὴν Δικαιοθεύην πλειστα στοιχεῖα πρὸς ἀπόδειξιν τῶν καταγγελουμένων ὑπὲρ αὐτοῦ.

ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΣΙΣ ΙΣΟΔΙΣΜΩΝ

'Ο μηνυτής μναφέοις συγκεκριμένος' διή τοι οι κατηγορούμενοι Διοικηταὶ τῆς ἀνωτέρω Τραπέζης ἀπὸ τὸν 1923. μέχρι τοῦ 1928 ἐπλαστογράφησάν τους ἐτησίους ισολογισμοὺς της Τραπέζης καὶ προσεδορίσθησαν 279 διάτολησιν ἐνατομίᾳ εἰς βάθος τῶν μετόχων τῆς Τραπέζης καὶ ποὺ Δημασίου, τὸ δόποιον ἐστερήθη ἀνελόγων ποσοῦ ἐν τῆς φροντογίας τοῦ οφελαίου τούτου.

ΤΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

'Ο κ. Χατζημιχαλίδης παραθέτει εἰς τὸν φάκελλον τῆς μηνύσεως του, ού δόποιος είναι διγχωδέστατος, οὔτε τοὺς δημοσιευθέντας καὶ τὰ μένωτέρω μναφεούμενα ἔτη ισολογισμούς.

τῆς Εθνικῆς Τραπέζης καὶ σημειώνει ἐπὶ αὐτῶν τὰ ποσὰ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔχει γίνει ἡ πλαστογραφία, παραβάλλων συγχρόνως ταῦτα μὲ τὰ πρωματικὰ ποσὰ τὰ διοῖς ἐποεπενέχοντας τὴν θέσην τῶν πρωματικῶν ποσῶν τοῦ οφελοῦ, κατηγόριλλον αὐτοὺς καὶ τεὺς τυχόν συγενόχους των ἐπιπλαστογραφίας. ἐπὶ ἀπάτη καὶ ἐπὶ παραβάσει τοῦ Νάπου περὶ 'Άνωνύμων 'Επαιρειῶν.

'Ο κ. Χατζημιχαλίδης τούτοις ἐν τῇ μηνύσει τοῦ δημοφέρου τὰ 279 ἐπατεριμύρια τὰ κατεκράτησαν οἱ μηνύμενοι πρὸς εἶδον διφελοῦς, κατηγόριλλον αὐτοὺς καὶ τεὺς τυχόν συγενόχους των ἐπιπλαστογραφίας. ἐπὶ ἀπάτη καὶ ἐπὶ παραβάσει τοῦ Νάπου περὶ 'Άνωνύμων 'Επαιρειῶν.

'Ο μηνυτής προτείνει ως μάρτυρας ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως του τὸν διοικητὴν τῆς Κτηματικῆς Τραπέζης κ. 'Ιστοροῦ καὶ ἄλλοτε συνδιοικητὴν ἐν τῇ Εθνικῇ Τραπέζῃ καὶ τὸν κ. Κ. Λαγγελόποδην πρώην ὑπουργόν. 'Η πλάστογραφία ἔχει γίνει εἰς τὸ οφελάμιον τοῦ κερδῶν τῆς Τραπέζης.'

'Η μηνυτής διεβιβάσθη ὑπὸ τοῦ ελασματέατον κ. Κιουμοτσάκη εἰς τὸν ἀνακριτὴν τοῦ 9 τιμήρ. κ. Γκίζαν, οὗτος καὶ ἐπελήφθη ἀνακρισεων ὑπὸ τῆς προνοίας τῆς χθές. Ψεύτων πρώτων ὁ κ. μηνυτής θὰ διατάξῃ πραγματογνωμοσύνην ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως καὶ κατόπιν θὰ καλέσῃ εἰς ἀπολογίαν τοὺς κατηγορούμενούς.

Η Ιστορική πορεία του Ισραήλ

Μία σημαντική μελέτη του Αρχιμανδρίτη Ιάκωβου Κανάκη

Mε αφορμή την κυκλοφορία από τις εκδόσεις Κυριακίδη του βιβλίου του Αρχιμανδρίτη Ιάκωβου Κανάκη "Η Ιστορική πορεία του Ισραήλ" νοιώθω την ανάγκη να καταθέσω τις σκέψεις και τις εντυπώσεις μου από την ανάγνωσή του.

Ο Αρχιμανδρίτης Ιάκωβος Κανάκης γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Μάνδρα. Τελείωσε το Λύκειο και σπούδασε στην Θεολογική Σχολή της Αθήνας όπου συνεχίζει μέχρι σήμερα τις μεταπτυχιακές του σπουδές. Χειροτονήθηκε ιερέας και αφού υπηρέτησε με απόλυτη αφοσίωση στην περιοχή μας (Οινόη, Μάνδρα) ακολούθησε τον σεβασμότατο Μητροπολίτη Γόρτυνος και Μεγαλουπόλεως Ιερεμία Φούντα όταν αυτός ανέλαβε τα καθηκοντά του στην εν λόγω Μητρόπολη. Σήμερα είναι πρωτοσύγγελος της Μητρόπολης.

Το βιβλίο του πατέρα Ιάκωβου Κανάκη "Η Ιστορική πορεία του Ισραήλ" είναι μία βαθιά και ουσιαστική ιστορική μελέτη που έρχεται να συμπληρώσει ένα κενό που υπήρχε στο συγκεκριμένο θέμα.

Η συστηματική συγκέντρωση τεκμηριωτικού υλικού σχετικού με τη γεωγραφία, την οικιστική, τη δημογραφία, τη διοικητική ιστορία και τις εθνοπολιτισμικές ομάδες του χώρου της Μέσης Ανατολής την κάνει την πλεόν ολοκληρωμένη του είδους. Το ποικιλόμορφο και ανομοιογενές αυτό υλικό ελέγχεται και ομοιογενοποιείται, ώστε να καταστεί επιστημονικά αξιοποιήσιμο. Τελικός στόχος είναι η συνθετική μελέτη της ιστορικής εξέλιξης της περιοχής και η διαμόρφωση μιας πλήρους εικόνας στον αναγνώστη της πραγματικής ιστορίας της μέχρι και τους χρόνους της Καινής Διαθήκης (70 μ.Χ.).

Ο συγγραφέας έχει εγκατασπείρει και εγκαταμείζει τα στοιχεία έτοι ώστε τα ίδια τα στοιχεία να εκπέμψουν την πραγματική ιστορία.

Ο λόγος, εύληπτος, ρέει με τις απαραίτητες υποσημειώσεις, παραπομπές και χάρτες. Από αυτές και μόνον μπορούμε να αντιληφθούμε ότι η έρευνα είναι μεγάλη και πολύπλευρη κάλυψε δε κάθε δυνατή πηγή που μπορούσε να βρεθεί.

Ο αναγνώστης χαίρεται τις εύστοχες παρατηρήσεις του πατέρα Ιάκωβου, που κάνουν πιο ανάγλυφο το κείμενο και κερδίζει από μιά αμεσότητα, μακριά από την έννοια ενός επιστημονικού εγχειριδίου (αν και θα μπορούσε άνετα να είναι και τέτοιο).

Αυτή η έκδοση αποτελεί μία αξονική τομογραφία της ιστορικής εξέλιξης του λαού του Ισραήλ. Που έζησε, τι πίστευε, πως έζησε, ποιά γεγονότα τον σημάδεψαν και τον καθόρισαν καθώς χωρίς την ιστορική και κοινωνιολογική διερεύνηση όλων αυτών είναι αδύνατο να προσεγγίσουμε ικανοποιητικά το θέμα.

Η μελέτη φιλοδοξεί να δώσει στον αναγνώστη με απλό και κατανοητό τρόπο την δυνατότητα να αποκτήσει μια σφαιρική και έγκυρη άποψη για τον λαό του Ισραήλ. Όπως γράφει και ο ίδιος στην εισαγωγή "...Επιθυμούμε ο αναγνώστης, μετά τη μελέτη του παρόντος, να έχει λάβει μία σφαιρική γνώση της Ισραηλιτικής Ιστορίας, που αποτελεί αναγκαίο εφόδιο για την ορθή προσέγγιση της ερμηνείας του ιερού κειμένου".

Θα μπορούσα να πω μάλιστα ότι πρόκειται για ένα "διπλό" βιβλίο διότι μπορεί να γίνουν και δύο αναγνώσεις διαδοχικές η μία μετά την άλλη ή ακόμα η μία πέρα από την άλλη ως προέκτασή της. Ίσως ακόμα η μία ανεξάρτητη από την άλλη.

Μου αρέσει η πρόκληση του βιβλίου αυτού γιατί το να γράψεις εν συντομίᾳ και να προσπαθήσεις να απλοποιήσεις χωρίς παρεμπηνείες ένα ιδιαίτερα σημαντικό, αλλά ταυτόχρονα εξαιρετικά περίπλοκο θέμα, είναι δυσκολότερο από το να γράψεις γι' αυτό αναλυτικά.

Είναι ένα πρωτότυπο και μοναδικό έργο που αξίζει να διαβαστεί με προσοχή και να αποτελέσει το πρώτο βήμα στην κατανόηση των προβλημάτων της περιοχής.

● Του Κώστα Λυκίδη

Ο ΔΗΜΟΦΩΝ κυκλοφορεί και διανέμεται ΔΩΡΕΑΝ.

Προαιρετικές εισφορές και χορηγίες στην τράπεζα ΠΕΙΡΑΙΩΣ λογ. 5170039501733.

Το περιοδικό μας μπορείτε να το βρείτε:

- Στην Μάνδρα στην Δημοτική Βιβλιοθήκη και στο ΚΑΠΗ και
- Στο κατάστημα Φιλικών Αναστ. Μαρούγκα - Στρ. Νικολάου Ρόκα
- Στο "ΕΥΩΝΥΜΟ CAFE" - Β. Λάσκου 4
- Στην Ελευσίνα από το Βιβλιοπωλείο "η Γνώση" - Εθν. Αντιοτάσεως 55

